

DOCUMENT RESUME

ED 289 372

FL 017 086

TITLE Ghid Pentru Stabilirea Romanilor in Statele Unite = Resettlement Guide, Romanian. A Guide for Refugees Resettling in the United States.

INSTITUTION Center for Applied Linguistics, Washington, D.C.

SPONS AGENCY Department of State, Washington, DC. Bureau of Refugee Programs.

PUB DATE [87]

NOTE 97p.; For related documents, see FL 017 083-085.

PUB TYPE Reference Materials - General (130) -- Guides - General (050)

LANGUAGE Romanian

EDRS PRICE MF01/PC04 Plus Postage.

DESCRIPTORS Acculturation; *Adjustment (to Environment); Compensation (Remuneration); Cultural Context; *Daily Living Skills; *Employment; Interpersonal Communication; *Land Settlement; Occupational Mobility; Public Education; *Refugees; *Social Services; Social Values; Sociocultural Patterns; Voluntary Agencies

IDENTIFIERS *Rumanians

ABSTRACT

The resettlement guide, in Romanian, describes the initial stage of resettlement and the processes that refugees undergo as new arrivals. The information is intended to prepare refugees for the first few weeks in an American community and to explain fundamental aspects of American life. An initial chapter outlines issues and procedures in pre-arrival arrangements, resettlement, and legal status and explains some common refugee misconceptions about their reception and status in the United States. Subsequent chapters describe aspects of employment in the United States (employment and benefit types, pay, getting a job, and job mobility), income and expenditures (budgeting, shopping, and banking services), education systems for children and adults, the American social, political, and religious system (including social services, the health care system, government and law, religion in American life, and church sponsorship), and daily living (personal communication, papers to carry, cars, alcohol, privacy, punctuality, personal habits, social conventions, money matters, and weights and measures). Notes on American holidays and special days and a list of voluntary agencies are contained in final chapters. (MSE)

 * Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
 * from the original document. *

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS
MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY:

G. R. Tucker

THE EDUCATIONAL RESOURCES
INFORMATION CENTER (ERIC)

Full Text Provided by ERIC

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

This document has been reproduced as
received from the person or organization
originating it.

Minor changes have been made to improve
reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this docu-
ment do not necessarily represent official
OERI position or policy.

Acest *Ghid* este o ediție revăzută bazată pe patru monografii alcătuite în anul 1982 de către Centrul de lingvistică aplicată (CAL) sub auspiciile Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii. Lucrarea este rezultatul eforturilor de colaborare între reprezentanții agențiilor voluntare americane de stabilire în S.U.A., Centrul de lingvistică aplicată, Biroul American al Programului pentru refugiați, și Comitetul interguvernamental pentru emigrare.

Deși acest ghid a fost alcătuit cu consimțământul Biroului de refugiați de pe lângă Departamentul de Stat american, conținutul său nu reflectă în mod necesar politica acestui minister și nu implică garanții din partea Guvernului federal.

Departamentul de Stat își rezervă în exclusivitate dreptul de autor, dreptul necondiționat de reproducere, publicare sau folosire în alte scopuri, dreptul de a autoriza terțe persoane în utilizarea acestui ghid în scopuri guvernamentale.

**GHID PENTRU STABILIREA
ROMÂNILOR
ÎN
STATELE UNITE**

Acest Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite este o ediție revăzută bazată pe patru monografii alcătuite în anul 1982 de către Centrul de lingvistică aplicată (CAL) sub auspiciile Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii. Lucrarea este rezultatul eforturilor de colaborare între reprezentanții agențiilor voluntare americane de stabilire în S.U.A., Centrul de lingvistică aplicată, Biroul American al Programului pentru refugiați, și Comitetul interguvernamental pentru emigrare.

Deși acest ghid a fost alcătuit cu consimțământul Biroului de refugiați de pe lângă Departamentul de Stat american, conținutul său nu reflectă în mod necesar politica acestui minister și nu implică garanții din partea Guvernului federal.

Departamentul de Stat își rezervă în exclusivitate dreptul de autor, dreptul necondiționat de reproducere, publicare sau folosire în alte scopuri, dreptul de a autoriza terțe persoane în utilizarea acestui ghid în scopuri guvernamentale.

TABLA DE MATERII

PREFAȚA

Capitolul I PROCESUL DE STABILIRE ÎN S.U.A. 1

A. Introducere

1. Formalități premergătoare sosirii în Statele Unite 2

- a. *Aprobarea: Cine îndeplinește condițiile de refugiat?*
- b. *Declarația de comun acord*
- c. *Cheltuieli de călătorie*
- d. *Bagaje suplimentare și taxe vamale americane*

2. Stabilirea în Statele Unite 5

- a. *Așteptări*
- b. *Atribuirea de fonduri în vederea stabilirii în Statele Unite*
- c. *Sponsorii: Ce se înțelege printr-un sponsor?*
- d. *Sosirea și primirea în Statele Unite*

3. Statutul legal 9

- a. *Statutul de refugiat*
- b. *Visas-93*
- c. *Statutul de rezident permanent*
- d. *Statutul de cetățean*

4. Așteptări exagerate 14

5. Adaptarea la modul de viață american 15

B. Concluzie

Capitolul II ANGAJAREA ÎN CÂMPUL MUNCII ÎN STATELE UNITE 19

A. Introducere

1. Tipuri de angajare în câmpul muncii 20

- a. *Munca necalificată*
- b. *Muncile calificate*
- c. *Posturi pentru persoane cu studii superioare*

2. Tipuri de asistență socială	23
a <i>Asigurarea socială (Social Security)</i>	
b <i>Alocația de șomaj (Unemployment Compensation)</i>	
c <i>Alocația de invaliditate de muncă (Workers Compensation)</i>	
d <i>Asigurarea de viață (Life insurance)</i>	
e <i>Asigurarea de boală sau medicală (Health or Medical Insurance)</i>	
f <i>Asigurarea de pensie (Retirement Plans)</i>	
g <i>Concediul de boală (Sick Leave)</i>	
h <i>Concediul anual de odihnă (Annual Leave)</i>	
3. Salarii și rețineri din salariu	25
a <i>Salarii (Pay)</i>	
b <i>Rețineri din salariu</i>	
4. Obținerea unui loc de muncă	28
a <i>Surse de informații referitoare la locurile de muncă</i>	
b <i>Alte surse</i>	
c <i>Autobiografia (Curriculum Vitae sau Resume)</i>	
5. Schimbarea locului de muncă. Mobilitate. Avansare	37
a <i>La locul de muncă</i>	
b <i>Avansarea în serviciu</i>	
c <i>Schimbarea locului de muncă</i>	
B. Concluzie	
Capitolul III VENITURI ȘI CHELTUIELI	41
A. Introducere	
1. Administrarea venitului propriu	41
a <i>Cheltuieli fixe</i>	
b <i>Cheltuieli variabile</i>	
2. Cumpărăturile	43
a <i>Surse de informații referitoare la cumpărături</i>	
b <i>Modalități de cumpărare avantajoasă</i>	
c <i>Unde se fac cumpărăturile</i>	
d <i>Flata cumpărăturilor</i>	
e <i>Impozitele pe mărfuri și chitanțele de plată</i>	
f <i>Condiții de garanție</i>	
g <i>Înapoierea produselor</i>	
h <i>Cumpărarea pe credit</i>	

3. Serviciile bancare 49

- a. *Conturile curente (Checking Accounts)*
- b. *Conturile de economii*
- c. *Împrumuturile*
- d. *Seifurile băncilor*

B. Concluzie

Capitolul IV **EDUCAȚIA ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII** 53

A. Introducere

1. Educația copiilor 54

- a. *Tipuri de școli*
- b. *Informații suplimentare*
- c. *Probleme ale adaptării la viața școlară*
- d. *Muncă și studiu*
- e. *Responsabilitățile părinților*
- f. *Perspective după absolvirea unui liceu*

2. Educația adulților 60

- a. *Engleza ca limbă străină (ESL)*
- b. *Programe și cursuri de educație de bază a adulților (ABE)*
- c. *Școlile profesionale și tehnice*
- d. *Colegii și universități*
- e. *Serviciul militar*

B. Concluzie

Capitolul V **SISTEMUL SOCIAL, POLITIC ȘI RELIGIOS** 67

A. Introducere

1. Serviciile sociale 67

- a. *Programe de asigurare a venitului minim*
- b. *Alte programe pentru persoanele cu venituri foarte mici*

2. Serviciul de îngrijire a sănătății 70

- a. *Serviciile publice de asistență medicală*
- b. *Cabinetele particulare*
- c. *Clinicile*
- d. *Spitalele*
- e. *Serviciile medicale de urgență*
- f. *Medicii stomatologi*
- g. *Plata serviciilor medicale și stomatologice*

3. Sistemul de guvernământ și sistemul juridic 74

- a. *Structura politică a Statelor Unite*
- b. *Partidele politice și alegerile*
- c. *Libertate și lege*
- d. *Sistemul legislativ al Statelor Unite*
- e. *Asistența legală*
- f. *Aplicarea legii și siguranța populației*

4. Religia în America 78

- a. *Rolul religiei în viața americană*
- b. *Rolul de sponsor al bisericii*

B. Concluzie

Capitolul VI SFATURI PRACTICE 83

Aflarea direcției sau cererea de ajutor	83
Documente de identitate	83
Automobilul proprietate personală	83
Informațiile telefonice	83
Alcoolul	84
Politețea	84
Sfera privată	84
Punctualitatea	84
Fumatul	85
Igiena corporală	85
Bacșișul	85
Sistemul numeric	85
Sistemul monetar	86
Măsuri și greutăți	86

Capitolul VII SĂRBĂTORILE OFICIALE ȘI RELIGIOASE ÎN S.U.A. 89

Capitolul VIII AGENȚIILE VOLUNTARE AMERICANE 93

PREFAȚĂ

Prezentul ghid este conceput în intenția de a vă ajuta în procesul de adaptare la viața din Statele Unite ale Americii.

Lucrarea descrie aspectele inițiale ale stabilirii în Statele Unite, precum și fazele pe care le veți parcurge de la sosirea aici. Aceste informații au scopul de a vă pregăti pentru primele săptămâni pe care le veți petrece în societatea americană și de a vă furniza date referitoare la aspecte fundamentale ale vieții americane, cum ar fi: angajarea, sistemul de educație, sistemul de guvernământ, sistemul juridic și societatea de consum.

Versiuni ale acestui ghid au fost tipărite și în alte limbi. Cu toate că aceste versiuni nu sînt traduse literalmente, conținutul ghidului rămîne neschimbat.

Deși conținutul de informații cuprins în acest ghid este relativ detaliat și fără îndoială vă va ajuta atît înaintea, cît și după sosirea dumneavoastră în Statele Unite, lucrarea nu poate avea pretenția de a vă oferi *toate* informațiile necesare pentru a vă adapta cu succes vieții noi în Statele Unite. Nu există ghid care să vă ofere tot ceea ce este necesar să știți în această privință, deoarece adaptarea este un proces deosebit de complex. O minte deschisă și dornică să accepte informații și experiențe de viață noi constituie capitalul dumneavoastră cel mai prețios în adaptarea cu succes la viața din Statele Unite.

Acest succes vi-l dorim din suflet!

CAPITOLUL I

PROCESUL DE ADAPTARE

A. INTRODUCERE

Statele Unite ale Americii sînt adesea și pe bună dreptate numite o națiune de imigranți. Marea majoritate a cetățenilor americani de astăzi sînt urmași ai imigranților care și-au părăsit patria în căutarea libertății și șanselor de împlinire și care nu au uitat sacrificiile și munca grea pe care le-au investit pentru a-și crea o viață într-o țară străină. Americanii sînt o națiune de o varietate extraordinară, care înțelege să prețuiască contactul diverselor culturi și salută pe noii veniți ce manifestă dorința de a munci și contribui la progresul noii societăți.

Responsabilitatea adaptării refugiatului aflat într-o țară nouă îi revine, în ultimă instanță, lui însuși. Fără îndoială că noii veniți au nevoie la început de ajutor. Cine oferă acest ajutor? Agențiile voluntare, numite *volag* (voluntary agencies), în colaborare cu guvernul american, au preluat această sarcină. Ele sînt asociații particulare, neguvernamentale, care nu urmăresc scopuri financiare, multe dintre ele avînd caracter religios, și care au o tradiție în munca de integrare a imigranților. Aceste *volag* (agenții voluntare) colaborează pe baza unor acorduri de cooperare cu Biroul Programului pentru refugiați al Departamentului de Stat, în efortul de adaptare a refugiaților în Statele Unite.

Participarea guvernului la procesul de adaptare a refugiaților este un fenomen recent. În perioada cînd Statele Unite au început să accepte refugiați care doreau să se stabilească pe teritoriul american, agențiile voluntare erau în totalitate responsabile pentru adaptarea acestora, fără amestec din partea guvernului federal. Este important de reținut faptul că, de-a lungul anilor, fiecare *volag*, în absența instrucțiunilor guvernului federal, și-a dezvoltat un sistem propriu de a rezolva problema adaptării. Din acest motiv, există o mare diversitate de reguli și practici a diferitelor agenții voluntare dintr-o anumită comunitate sau chiar în cadrul agențiilor voluntare care aparțin aceluiași grup de agenții naționale. În ciuda acestei diversități, toate agențiile voluntare au în comun efortul de a oferi noului sosit asistență necondiționată și sprijin în înțelegerea modului de viață din Statele Unite.

1. FORMALITĂȚI PREMERGĂTOARE SOSIRII ÎN STATELE UNITE

a. Aprobarea: Cine îndeplinește condițiile de refugiat?

Guvernul american este acela care hotărăște, în conformitate cu legile americane și cu criteriile de selecție, cine poate fi admis ca refugiat în Statele Unite. Persoanele care solicită să fie admise în calitate de refugiați trebuie să înainteze cererea Serviciului de imigrare și naturalizare al Statelor Unite ale Americii (INS) și să se supună personal unui interviu luat de către un reprezentant al INS. În conformitate cu Par. 101 (a) (42) al Decretului privitor la refugiați din 1980 un refugiat este:

«orice persoană care se află în afara granițelor unui stat a cărui cetățenie o posedă, sau, în cazul unei persoane fără cetățenie, care se află în afara granițelor statului în care a avut ultimul domiciliu stabil unde nu poate sau nu dorește să se reîntoarcă și care nu poate sau nu dorește să apeleze la protecția acestui stat din motive de persecuție sau din teama întemeiată pe persecuție din cauza apartenenței de rasă, religie, naționalitate sau apartenența la un grup social anumit sau din cauza convingerilor politice.»

În afara acestor condiții, Statele Unite ale Americii mai impun și limite numerice anuale, precum și alte criterii de selecție. Guvernul american hotărăște din ce țări și câți refugiați pot fi admiși în Statele Unite. Cifra limită pe plan mondial a refugiaților care pot fi admiși în Statele Unite ale Americii într-un an fiscal (octombrie-septembrie) variază de la an la an. Există de asemenea și un plafon al numărului de refugiați admiși din diversele regiuni ale globului. Refugiații luați în considerație spre a fi admiși în Statele Unite provin din cinci zone geografice: Africa, Orientul Apropiat, Europa de Răsărit/Uniunea Sovietică, America Latină și Asia de Sud-Est. Numărul de refugiați admiși este foarte variat de la o zonă la alta: este posibil ca dintr-o anumită zonă geografică să fie admiși foarte puțini, iar din alta, foarte mulți. E posibil, prin urmare, să faceți parte dintr-un grup de refugiați din cele mai diverse țări, - Afganistan, Etiopia, Polonia, Uniunea Sovietică, Cuba, Vietnam ș.a.m.d. - care sosesc în fiecare an în S.U.A.

Odată admis în Statele Unite ca refugiat, agențiile voluntare au prima responsabilitate de a acorda refugiatului ajutor, în faza de început, spre a se integra în viața din Statele Unite. Aceste agenții înțeleg că refugiații sînt

persoane care au ales Statele Unite drept țara în care doresc să înceapă o viață nouă în libertate. Ele preiau responsabilitatea de a-i ajuta la începutul acestei vieți noi.

h. Declarația de comun acord

Tuturor refugiaților cărora li s-a acordat intrarea în Statele Unite, indiferent de agenția voluntară care îi sprijină, li se cere, încă înainte de a păși pe teritoriul american, să semneze următoarea «DECLARAȚIE DE COMUN ACORD», redactată de obicei în limba lor maternă. Aceasta este o procedură necesară acceptării în Statele Unite.

DECLARAȚIE DE COMUN ACORD
(între refugiat și agenția voluntară patronatoare) (Model)

N u m e: _____

N r. d e î n r e g i s t r a r e: _____

În curînd veți sosi pe teritoriul Statelor Unite ale Americii în calitate de refugiat. Veți fi girat și susținut de către una din Agențiile voluntare pentru stabilirea a aici, pe care ați ales-o (există diferite Agenții voluntare).

Agenția care vă girează vă va găsi un sponsor (girant) local sau va acorda ea însăși primele servicii necesare stabilirii dumneavoastră în Statele Unite.

Scopul acestei girări este de a vă ghida pentru a vă putea câștiga independența din punct de vedere economic cît mai curînd posibil, cel mai adesea prin preluarea unui loc de muncă, și de a vă ajuta să vă bizuiți doar pe forțele proprii.

Ca semn al înțelegerii și acordului dumneavoastră cu condițiile girării, vă rugăm să semnați declarația care urmează:

1) Sînt de acord să mă stabilesc în orice localitate din Statele Unite, în cazul în care nu am rude sau prieteni ce doresc și pot să mă ajute.

2) Odată stabilit într-o localitate, nu voi avea pretenția să fiu mutat și ajutat în altă localitate.

3) Voi accepta primele măsuri de cazare care mi se vor acorda atît mie cît și familiei mele.

4) În cazul în care îndeplinesc deja condițiile de vîrstă necesare angajării și sînt apt de muncă, sînt de acord să preiau orice loc de muncă care mi se oferă, indiferent dacă acesta corespunde sau nu specializării mele. Am luat cunoștință de faptul că pot să îmi schimb locul de muncă dacă sînt nemulțumit, fără a pretinde ajutor din partea agenției voluntare sau a sponsorului pentru găsirea unui nou loc de muncă.

5) Am luat cunoștință de faptul că voi fi obligat să-mi finanțez sau să-mi asigur orice posibilitate de școlarizare. De regulă, cursurile de limba engleză au loc seara și sînt gratuite.

M a r t o r _____

S e m n ă t u r a _____

D a t a _____

D a t a _____

Refugiaților li se cere să semneze această declarație pentru a fi informați de ceea ce îi așteaptă după sosire.

c. Cheltuieli de călătorie

Contravaloarea biletului de avion vi se va acorda *sub formă de împrumut* de către Intergovernmental Committee for Migration, ICM (Comitetul interguvernamental pentru migrare), din fonduri puse la dispoziție de către guvernul american. Costul călătoriei este același, indiferent de locul de destinație în Statele Unite, însă mai redus decât tarifele comerciale în vigoare. Înaintea plecării în Statele Unite va trebui să semnați o declarație (promisory note) prin care vă obligați să returnați costurile de călătorie. Restituirea acestor costuri este obligatorie. Agenția voluntară care vă girează se ocupă de recuperarea acestui împrumut. Suma poate fi plătită în rate lunare, mai mici în perioada de început, sau integral. Pe acest împrumut nu se percep dobânzi și el este restant atâta vreme cât nu este plătit integral. Banii sînt returnați biroului ICM și servesc acoperirii cheltuielilor de călătorie pentru alți refugiați care doresc să se stabilească în Statele Unite ale Americii. Returnarea împrumutului permite viitorilor refugiați să se bucure de aceleași servicii care vi s-au acordat și dumneavoastră.

d. Bagaje suplimentare și taxe vamale americane

Ca orice pasager internațional care călătorește categorie standard, vi se permite să aveți un bagaj în greutate de maximum 22 kg. de persoană. Costurile pentru orice bagaj care depășește această greutate vă revin integral. Atît ICM, cît și agențiile voluntare, nu dispun de fonduri pentru transportul de bagaje suplimentare. Informații referitoare la bagaje suplimentare sau la animale de casă trebuie cerute agențiilor voluntare *înaintea* plecării în Statele Unite.

Legile vamale americane interzic introducerea în Statele Unite a anumitor articole de proveniență străină, cum ar fi stupefiante, fructe, plante, legume și carne proaspătă. Medicamente prescrise în scopul tratamentului dumneavoastră sînt permise. Este important să vă informați înainte plecării, la agențiile voluntare, asupra dispozițiilor vamale în vigoare.

2. STABILIREA ÎN STATELE UNITE

a. Ce se așteaptă de la dumneavoastră

Succesul stabilirii dumneavoastră în Statele Unite va depinde mai degrabă de atitudinea dumneavoastră decît de tipul de ajutor pe care îl veți primi.

Trebuie să fiți conștient de faptul că americanii apreciază persoanele «independente». Cu toate că reprezentanții locali ai agenției voluntare care se ocupă de dumneavoastră vor încerca să vă îndrume în direcția potrivită și să vă ajute să înțelegeți diferențele dintre modul de viață american și cel din țara dumneavoastră de origine, aceștia așteaptă, în plus, de la dumneavoastră, să demonstrați inițiativă în a vă crea o viață nouă în Statele Unite.

Dacă sînteți apt de muncă, se așteaptă de la dumneavoastră să preluați un loc de muncă pentru a vă câștiga existența cît mai repede posibil, chiar dacă locul de muncă nu are legătură cu experiența dumneavoastră anterioară sau nu este bine remunerat. Dacă este cazul, *se așteaptă de la dumneavoastră să frecventați cursuri de limba engleză în paralel cu activitatea dumneavoastră profesională.* În mod ideal, studiul limbii engleze ar trebui început imediat după ce ați luat decizia de a vă stabili în Statele Unite și, bineînțeles, în timpul petrecut pe teritoriul țării care v-a acordat pentru prima oară protecția.

Se așteaptă de la dumneavoastră să trăiți independent, fără a cere în permanență ajutor, să învățați să vă bizuiți pe forțele proprii și să vă întrețineți singur familia. Succesul dumneavoastră depinde în mare măsură de felul în care veți reuși să vă familiarizați cu modul de viață american; *aceasta nu înseamnă, însă, să vă negați valorile tradiționale românești.* Cu toate că cei mai mulți sponsori și reprezentanți ai agențiilor voluntare au înțelegere pentru experiența dificilă pe care o parcurge un refugiat și că procesul adaptării cere timp, se așteaptă totuși ca refugiatul să devină cît mai repede posibil independent.

b. Atribuirea de fonduri în vederea stabilirii în Statele Unite

Fiecare agenție voluntară studiază cazurile de refugiați în vederea stabilirii în Statele Unite înaintea sosirii acestora în S.U.A. și ia măsuri legate de primul contact și de plasarea refugiaților. În prezent, agențiilor voluntare li se pune la dispoziție o sumă modestă din fondul federal, sumă acordată o singură dată pentru un refugiat, pentru studierea cazurilor refugiaților înaintea sosirii acestora în S.U.A. și pentru acoperirea necesităților de primă urgență, după sosire, a persoanelor ajutate. Rămîne la aprecierea fiecărei agenții voluntare naționale, conform unei înțelegeri contractuale, să determine modul de folosire a sumei respective.

Deoarece procesul de adaptare poate fi costisitor și de lungă durată, iar suma acordată de guvern nu poate acoperi în suficientă măsură toate necesitățile, *agențiile voluntare apelează adesea la concursul persoanelor voluntare pentru a completa aceste fonduri.*

c. Sponsorii: Ce se înțelege printr-un sponsor?

O parte dintre voluntari sînt persoane sau grupuri, cum ar fi: parohii, sinagogi sau grupuri etnice (ale naționalităților conlocuitoare). Unor asemenea persoane sau grupuri de persoane li se atribuie în mod curent calitatea de «sponsori». Aceste persoane își oferă ajutorul din proprie inițiativă, din sentimente umanitare. Ele cunosc dificultățile pe care refugiații le întâmpină în procesul de adaptare la modul de viață al unei comunități umane străine. Cel mai adesea sponsorii sînt americani cu venit mijlociu, care cunosc greutățile primirii și păstrării unui loc de muncă, ale achitării notelor de plată și a impozitelor, ale trînirii copiilor la școală. *Acești voluntari nu sînt plătiți să vă asiste și nici nu au obligația de a o face aceasta; ei nu doresc decît să fie de ajutor.*

În cazul în care refugiații se reunesc cu membrii ai familiei sau prieteni, agenția voluntară trebuie să se asigure că respectivul membru al familiei sau prieten este capabil să acorde același ajutor pe care îl oferă «sponsorii» necunoscuți. În cele mai multe cazuri, refugiații vor fi sprijiniți cu prioritate de însuși personalul agenției voluntare. În alte cazuri, se recurge la o combinație a modalităților menționate mai sus. Prin urmare, una din măsurile pe care agenția voluntară le ia în vederea restabilirii dumneavoastră este găsirea unui «sponsor», adică a unei persoane care este responsabilă pentru îndeplinirea primelor dumneavoastră urgențe, aceasta putînd fi o persoană voluntară sau un grup, un prieten sau un membru al familiei, un reprezentant al agenției voluntare. Cu toate acestea, agenția dumneavoastră voluntară poartă *responsabilitatea ultimă* pentru îndeplinirea primelor dumneavoastră urgențe. Agenția dumneavoastră voluntară este așadar și sponsorul cel mai important.

d. Sosirea și primirea în Statele Unite

La sosirea în Statele Unite veți fi întâmpinat la aeroport, unde va trebui să vă supuneți formalităților de vamă; se va face controlul documentelor și veți fi admis de către INS (Serviciul de imigrare și naturalizare al Statelor Unite ale Americii); dacă este necesar să vă continuați călătoria spre o altă destinație, veți fi îndrumați la următorul zbor. La aeroportul de destinație veți fi întâmpinați de membrul familiei, prietenul, persoana voluntară sau de

către un reprezentant al agenției voluntare și veți fi condus la domiciliul acordat.

Veți fi cazat într-o cameră sau într-un apartament pregătit pentru dumneavoastră, sau va trebui să locuiți temporar într-un hotel modest, care a fost în prealabil ales de către agenția voluntară, sau veți fi cazat împreună cu o altă familie de refugiați, cu rude, cu prieteni sau cu o altă persoană din comunitate. În cazul în care nu veți fi cazat definitiv, timpul petrecut aici depinde de cât de repede vă veți găsi un loc de muncă.

Din procesul de stabilire în Statele Unite face parte și ajutorul pe care vi-l vor acorda membrii familiei, prietenii, persoanele voluntare și reprezentanții *volag*, în scopul de a vă descurca în noua comunitate. De asemenea, este probabil ca:

1. să fiți ajutat să vă găsiți un domiciliu permanent,
2. să fiți îndrumat să obțineți o *Social Security card* (Carte sau legitimație de asigurare socială); aceasta vă va fi necesară în momentul în care veți începe să căutați un loc de muncă,
3. să fiți instruit cum să faceți cumpărături și cum să vă administrați banii,
4. să vi se explice cum să vă folosiți de mijloacele de transport în comun (autobuz și/sau vehicule pe șine) și vi se vor indica traseele de la și spre casă sau spre diversele obiective locale,
5. să vi se explice obiceiurile și legile americane,
6. să fiți ajutat să vă înscrieți copiii la școală
7. să fiți sfătuit sau ajutat în a vă obține un loc de muncă,
8. să fiți ajutat să vă familiarizați cu alte servicii de prestație din zona în care locuiți:
 - a) să fiți îndrumat sau însoțit la un spital public, în cazul în care aveți nevoie de un control medical. La scurt timp după sosirea dumneavoastră în Statele Unite va trebui să vă supuneți unui examen medical. Certificatele de sănătate sînt uneori cerute la angajare, la școlile de stat sau la agențiile sociale;

b) să vi se faciliteze înscrierea la cursuri de limbă organizate de organizații de stat sau particulare.

Dacă este necesar, persoanele menționate anterior ar putea să vă lămurească asupra utilizării aparatelor de uz casnic și a substanțelor chimice, pentru a vă feri de eventuale pericole; ar putea să vă viziteze și pentru a vă răspunde la întrebări sau numai pentru a încerca să vă facă să simțiți că de acum înainte sînteți un membru al noii comunități.

De cîte ori este posibil, cereți ajutor 1) în primul rînd, unui membru al familiei, unui prieten sau unui sponsor voluntar (în cazul în care acesta vă poate oferi un asemenea ajutor), 2) în al doilea rînd, oficiului local sau regional al agenției voluntare și, 3) în ultimă instanță, dacă nu există persoane sau instituții care să vă ajute, adresați-vă direct Oficiului Agenției voluntare la nivel federal.

În numeroase localități există agenții locale de servicii sociale care nu întrețin legături oficiale cu agențiile naționale pentru stabilirea refugiaților în Statele Unite, la care puteți apela. Pe lângă faptul că acestea acordă ajutor concetățenilor, ele pot ajuta și pe refugiați.

Indiferent de ceea ce se întreprinde pentru dumneavoastră, este important de subliniat faptul că, în ultimă instanță, *dumneavoastră* purtați responsabilitatea succesului creării unei vieți noi în S.U.A., trebuind să demonstrați foarte multă inițiativă personală. Acest succes este realizarea dumneavoastră proprie.

3. STATUTUL LEGAL

a. Statutul de refugiat

Form I-94 (viza de intrare, valabilă pentru o singură intrare în S.U.A.): În momentul pășirii pe teritoriul american sînteți acceptat pe baza *statutului de refugiat*. La sosirea în Statele Unite, INS vă va legaliza Formularul I-94 (viza de intrare), autorizîndu-vă prin aceasta să vă stabiliți și să munciți în S.U.A. *Această legitimație este documentul cel mai important pe care îl posedați pînă la obținerea statutului de rezident permanent (green card - cartea verde)*. Păstrați-o cu grijă și mai ales nu o pierdeți. Se recomandă executarea unei copii pentru actele dumneavoastră. În cazul pierderii acesteia, datele de pe copie servesc obținerii unui duplicat. Pe legitimație

este tipărit *Alien Registration Number* (număr de înregistrare), format din opt cifre precedate de litera A. Acest număr este cunoscut în mod obișnuit sub numele de «A number» (număr pentru străini). Dumneavoastră figurați în documentele INS sub acest număr.

Amănunte privitoare la statutul de refugiat

1. Refugiații primesc dreptul de domiciliu legal în Statele Unite și pot rămâne aici atâta vreme cât doresc, pe baza «statutului de refugiat». Cu toate acestea, după un an de ședere în S.U.A., li se oferă alternativa de a-și schimba acest statut în cel de «persoană străină cu reședința permanentă», cu condiția de a nu fi violat legile americane.

2. La nevoie, refugiații pot călători în afara Statelor Unite, după ce au obținut în prealabil un «Refugee Travel Document» (document de călătorie pentru refugiați), eliberat de către INS. INS percepe o taxă pentru studierea acestei cereri, fără ca aprobarea să decurgă în mod automat. Documentul vă permite să vă reîntoarceți în Statele Unite sub același statut de refugiat. Cu toate acestea, se recomandă să luați legătura cu agenția dumneavoastră voluntară înainte de a planifica o asemenea călătorie. Există o serie de reglementări pe care trebuie să le respectați. De exemplu, dacă intenționați să întreprindeți o călătorie în țara de origine, această vizită poate veni în contradicție cu statutul dumneavoastră de refugiat. Ea poate fi interpretată de către autoritățile de imigrare americane ca o abandonare intenționată a statutului dumneavoastră de refugiat în Statele Unite și, prin urmare, vi se poate refuza intrarea. De asemenea, este la fel de posibil ca țara dumneavoastră de origine să vă împiedice să vă reîntoarceți în Statele Unite. Vize de intrare trebuie obținute de la fiecare țară pe care doriți să o vizitați, iar țara respectivă își rezervă dreptul de a vă refuza eliberarea acestei vize. Organizația dumneavoastră voluntară vă va asista în strângerea documentelor necesare cererii de eliberare a «Refugee Travel Document» de către INS.

3. Refugiații pot solicita în numele soțului/soției, cât și al copiilor de vârstă minoră, aflați în afara teritoriului S.U.A., intrarea acestora în Statele Unite, în vederea reunificării familiei. Această procedură este cunoscută sub numele de «Visas-93». Din pricina importanței deosebite pe care o are pentru refugiați, această procedură este descrisă detaliat în secțiunea care urmează.

b. VISAS-93: Par. 207 (c) (2) al Decretului privitor la refugiați din 1980: Se referă la membrii de familie ai refugiatului (soț/soție, precum și copiii, minori, necăsătoriți) care intenționează să imigreze în Statele Unite în vederea reunificării familiei.

Guvernul Statelor Unite arată înțelegere pentru faptul că o mare parte a refugiaților, părăsindu-și țara de origine, lasă în urma lor membri de familie, sau, din diverse motive, sînt separați de aceștia.

Conform procedurilor curente, refugiații au dreptul, imediat după sosirea în Statele Unite, de a cere reunificarea familiei.

Refugiații ai căror membri de familie (soț, soție, copii, minori, necăsătoriți), indiferent de cetățenie sau de țara în care își au actualmente domiciliul, se află în afara teritoriului S.U.A., trebuie să informeze agenția voluntară. Aceasta îi va sprijini în îndeplinirea formalităților necesare eliberării «Visas-93» pentru membrii familiei care doresc să imigreze în S.U.A.

«Visas-93» se referă în exclusivitate la autorizarea intrării în Statele Unite a soțului/soției refugiatului, precum și a copiilor acestuia, de vîrstă minoră și necăsătoriți. «Visas-93» nu reprezintă o garanție pentru facilitarea formalităților de plecare a membrilor familiei refugiatului pe lângă autoritățile guvernamentale din țara respectivă.

Refugiații pot înainta cererea pentru eliberarea «Visas-93» doar după sosirea lor în Statele Unite și doar în cazul în care căsătoria a fost încheiată înainte aprobării acestora ca refugiați. Refugiații care cer eliberarea de «Visas-93» trebuie să țină la curent agenția lor voluntară asupra oricărei schimbări de domiciliu, pînă în momentul reunificării familiei.

Membrilor familiei (deci soț/soție, respectiv copiii minori, necăsătoriți), care s-au reunificat conform procedurii «Visas-93» li se acordă statutul de refugiat în Statele Unite.

c. Statutul de rezident permanent («Permanent resident status», referitor la domiciliul permanent al străinilor în S.U.A.)

Form I-551: După o perioadă de domiciliere de un an de la intrarea în Statele Unite, refugiaților li se acordă dreptul de a cere statutul de rezident permanent. INS (Serviciul de imigrare și naturalizare al S.U.A.) nu percepe

taxe pentru modificarea statutului refugiatului. În urma modificării statutului lui, refugiații intră în posesia unui document nou, Form I-551, sub forma unei legitimații de plastic, prevăzută cu fotografia titularului. Această legitimație este cunoscută în mod curent sub numele de «green card» (cartea verde). Statutul de rezident permanent nu se acordă în mod automat. Majoritatea agențiilor voluntare vă vor ajuta să completați formularele potrivite și să le înaintați INS spre aprobare. Aceste agenții întrețin relații de colaborare cu INS și cunosc procedurile de rigoare, ceea ce este de natură să elimine eventuale complicații.

Amănunte referitoare la statutul de rezident permanent

1. Străinii cu domiciliul permanent, așa cum o spune numele, sînt considerați rezidenți permanenți în S.U.A. Ei își pot păstra acest statut pe toată durata vieții lor, fără a fi obligați să se naturalizeze ca cetățeni ai S.U.A.
2. Rezidenții permanenți se pot înrola, la cerere, în forțele armate americane.
3. Rezidenții permanenți au dreptul să călătorească în afara S.U.A., cu condiția ca în prealabil să fi obținut de la INS așanumitul «Re-entry Permit» (permisul de reîntoarcere), care este valabil doi ani. Pentru eliberarea acestui document, INS percepe o taxă. Pe lângă acest document, refugiații mai au nevoie de vize pentru țările pe care vor să le viziteze, cu excepția Canadei și Mexicului, pentru care «green card» este suficientă.
4. Străinii cu domiciliul permanent au dreptul de a înainta cereri către INS în numele soțului/soției, precum și al fiilor/fiicelor necăsătoriți, indiferent de vârsta acestora. În cazul în care cererile sînt aprobate, aceștia se califică, conform legii de imigrare americane, drept «second preference beneficiaries» (beneficiari ai categoriei a doua de preferință). Membrilor familiei (soților/soțiilor, precum și fiilor/fiicelor necăsătoriți), care se califică pentru această categorie de preferință, li se acordă statutul de imigrant. Numărul vizelor de acest gen este limitat și atribuirea vizei de intrare pentru această categorie de persoane poate dura mai multe luni sau chiar ani.

d. Statutul de cetățean

Cetățenia americană este un privilegiu, și nicidecum un drept sau o obligație. Refugiații îndeplinesc condițiile cererii cetățeniei americane după cinci ani de la intrarea în Statele Unite. Cîteva condiții necesare sînt:

Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite/Capitolul I

1. Statutul de rezident permanent (green card)

2. 30 de luni de domiciliu în Statele Unite, cu o întrerupere de mai puțin de șase luni pentru o singură ieșire. (În cazul în care doriți să părăsiți Statele Unite pentru o perioadă care depășește șase luni, pentru o singură ieșire, este recomandabil să vă informați în ce măsură aceasta ar putea influența procesul acordării cetățeniei),

3. să nu vă fi făcut vinovat de un delict penal major,

4. să nu aparțineți, din proprie convingere, partidului comunist,

5. să posedați cunoștințe elementare despre istoria și sistemul de guvernământ american,

6. să posedați cunoștințe elementare de limbă engleză (să fiți capabil să vorbiți, să citiți și să scrieți),

7. să dovediți un profil moral sănătos,

8. să fi avut un domiciliu stabil de cel puțin șase luni în statul federal în care înaintați cererea de cetățenie.

Cererile pentru obținerea cetățeniei americane trebuie înaintate INS (Serviciul de imigrare și naturalizare al Statelor Unite ale Americii). În timpul formalității oficiale (interviu), care se desfășoară sub jurământ, se hotărăște dacă vi se acordă sau nu statutul de cetățean. Informații suplimentare referitoare la cererea și pregătirea pentru acordarea cetățeniei americane pot fi obținute de la oficiul INS sau de la agenția dumneavoastră voluntară. INS percepe o taxă pentru prelucrarea cererilor de cetățenie.

Cetățenii americani naturalizați (care posedă cetățenie) se bucură de anumite privilegii. De exemplu, ca cetățean american naturalizat vi se poate elibera un pașaport american (nu uitați vizele de care aveți nevoie pentru a călători în anumite țări). Cetățenii americani naturalizați au drept de vot. Pe lângă aceasta ei mai pot depune cereri la INS pentru soț/soție, părinți, copii căsătoriți sau necăsătoriți, indiferent de vîrstă, precum și pentru frați/surori. INS sau agențiile dumneavoastră voluntare vă pot oferi informații suplimentare asupra acestei chestiuni.

4. AȘTEPTĂRI EXAGERATE

Primele luni petrecute în Statele Unite sînt importante și, cel mai adesea, dificile. Indiferent de ceea ce ați auzit despre viața în Statele Unite, s-ar putea ca realitățile întîlnite să fie cu totul altele, drept care va trebui să vă corectați așteptările. Experiența a arătat că unul din factorii importanți care pot împiedica procesul stabilirii în Statele Unite și al adaptării îl constituie așteptările nerealiste pe care unii refugiați le au la sosirea aici.

Refugiații nu trebuie să se aștepte ca: sponsorii sau angajații agențiilor voluntare să le acorde alimente, cazare și ajutor nelimitat; primul loc de muncă să fie bine plătit, sau să aibă legătură cu experiența profesională anterioară; agențiile voluntare să le plătească școlarizarea; după refuzul unui loc de muncă să li se acorde în continuare sprijin financiar din partea unei agenții voluntare.

Vom prezenta în continuare cîteva aspecte importante, care sînt adeseori greșit înțelese de anumiți refugiați și care sînt de natură să îi descurajeze. Găsim că este important să vă prezentăm aceste aspecte și să vă amintim că rezolvarea multor probleme cere timp și răbdare.

1. Unii refugiați au impresia că *agențiile voluntare* sînt cele care i-au adus în Statele Unite, și, prin urmare, sînt obligate să le acorde ajutor în mod nelimitat. Aceasta este o concepție greșită. *Refugiații* sînt aceia care au cerut stabilirea în S.U.A., din proprie inițiativă, și doar ei poartă întreaga responsabilitate pentru acțiunile lor. Agențiile voluntare nu fac decît să acorde ajutor în procesul de îndeplinire a formalităților de intrare și stabilire în Statele Unite. Așadar, rolul acestora *nu* este de a aduce refugiați în Statele Unite; *refugiații* sînt aceia care cer intrarea în S.U.A. - în acest scop li se împrumută bani de călătorie și li se aprobă intrarea de către guvernul american.

2. La puțin timp după sosirea în Statele Unite, unii refugiați au impresia că nu vor fi în stare să se acomodeze stilului de viață american sau sînt dezamăgiți de faptul că așteptările lor nu se împlinesc atît de repede cum și-ar fi dorit. În aceste momente grele e bine să apelați la sfaturile agențiilor voluntare. În acest context, trebuie înțeles faptul că revenirea în țara care v-a acordat pentru prima oară protecția, sau intenția de a vă stabili într-o altă țară nu sînt întotdeauna posibile; totul depinde de posibilitățile financiare ale refugiaților și de condițiile de imigrare ale țării respective. Agențiile voluntare nu au competența rezolvării acestor chestiuni. Cererile de

repatriere din proprie inițiativă trebuie adresate către și rezolvate de înaltul Comisar pentru problemele refugiaților de pe Țingă Națiunile Unite, care are competența rezolvării unor astfel de cazuri.

3. Agențiile voluntare *nu au obligația* de a acorda ajutor refugiaților care intenționează să părăsească localitatea în care s-au stabilit inițial; acest fapt este valabil și în cazul când refugiatul intenționează să se reîntoarcă la locul de domiciliu inițial. Este spre binele dumneavoastră să informați agențiile voluntare, încă *înainte* de sosirea dumneavoastră în Statele Unite, de existența unor prieteni sau rude. Agențiile vor încerca să vă plaseze în apropierea acestora.

4. Agențiile voluntare nu dispun de fonduri pentru finanțarea școlarizării dumneavoastră. (Vezi capitolul «școlarizarea adulților»)

5. Unii refugiați cred că serviciile medicale în Statele Unite sînt gratuite, ceea ce este fals. Asigurarea medicală poate fi uneori plătită de firma la care lucrați sau poate fi preluată pe cont propriu. Informații referitoare la plata asigurării medicale pot fi obținute de la agenția voluntară, de la sponsor, prieteni, rude, sau de la reprezentanții serviciului de sănătate publică. (Vezi «Sistemul american de asigurare a sănătății»)

6. Unii refugiați sînt de părere că sponsorii voluntari sînt plătiți pentru a-i ajuta pe refugiați. Aceasta nu corespunde adevărului. Persoanele particulare sau grupurile care ajută la restabilirea refugiaților o fac din proprie generozitate și bunăvoință.

7. Refugiații sînt obligați să se supună legilor americane. Dumneavoastră și numai dumneavoastră, sînteți răspunzător pentru eventualele datorii pe care le faceți sau pentru orice infracțiune pe care o săvîrșiți. (Vezi «Sistemul de guvernămînt și legile americane»)

5. ADAPTAREA LA MODUL DE VIAȚĂ AMERICAN

Se știe că cel care se stabilește într-o țară străină va parcurge experiența unui anumit grad de «șoc cultural» după sosirea în țara respectivă. Acest șoc poate fi definit ca un sentiment de neajutorare și de frustrare, într-o țară a cărei limbă și civilizație îi sînt străine.

De asemenea, acest șoc mai rezultă și din contactul cu un mod de viață total diferit și, prin urmare, din incapacitatea de a trăi la fel de independent ca în țara de origine.

Simptomele acestui șoc cultural includ sentimentul de frustrare de a nu putea efectua activitățile de zi cu zi în același mod ca în țara de origine: cumpărături, folosirea mijloacelor de transport în comun, a telefoanelor publice, precum și a sistemului public de semnalizare. Printre alte simptome ale acestui șoc mai sînt și dificultatea adaptării la rolurile diferite preluate de membrii unei familii în țara străină și de lipsa de toleranță manifestată față de diversele grupuri etnice.

Cu toate acestea, cauza principală a «șocului cultural» poate fi incapacitatea de a comunica prietenilor și rudelor propriile simțăminte și reacții produse de viața în noua societate. Pentru cel care nu are familie sau prieteni în țara respectivă, acomodarea la noua civilizație poate deveni deosebit de dificilă.

Cu toate că acest șoc poate deveni uneori copleșitor, dacă știți să îl învingeți, puteți trage o linie clară între fericire și depresiune. Cîteva sugestii pentru cei care trec prin acest șoc:

1. Nu vă lăsați intimidati de cunoștințele dumneavoastră reduse de limba engleză în momentul în care încercați să comunicați cu cineva în această limbă.
2. Învățați limba engleză cît mai repede posibil și folosiți-o cu orice prilej.
3. Încercați să vă faceți prieteni americani și întreprindeți activități comune cu aceștia.
4. Faceți cunoștință cu modul de viață american, atît în activitatea practică cît și în timpul liber.
5. Vizionați programele de televiziune. Discutați cu prietenii dumneavoastră americani, care vă pot explica în ce măsură televiziunea reflectă modul de viață și valorile americane.
6. Înscrieți-vă la cursuri de limbă engleză, unde aveți posibilitatea de a întâlni alte persoane cu care puteți împărtăși sau discuta problemele dumneavoastră.

7. Alăturați-vă unei organizații etnice românești, unde veți găsi sprijinul de care aveți nevoie. Datorită faptului că Statele Unite încurajează tradițiile etnice și culturale, aici există o serie de organizații etnice care oferă activități sociale și de recreere, precum și alte forme de ajutor, cum ar fi cursuri de limbă engleză și programe de orientare culturală.

8. Luați parte la activități pe care le-ați îndrăgit în patria dumneavoastră.

9. Discutați cu sponsorul sau cu prietenul dumneavoastră asupra problemelor pe care le întâmpinați în adaptarea la noile realități.

10. Discutați adesea cu familia dumneavoastră, căci fiecare membru al familiei poate să treacă prin acest șoc în perioade și moduri diferite. Chiar și copiii au probleme în a se adapta la noul mod de viață.

11. Chiar dacă uneori sînteți descurajat, aveți răbdare: adaptarea la un nou mod de viață cere timp.

B. CONCLUZIE

Am descris procesul de adaptare în intenția de a prezenta refugiaților diferite aspecte cu care vor fi, în mod normal, confrunțați. Agențiile voluntare sînt de părere că refugiații nu trebuie să își abandoneze idealurile. Într-o țară liberă și cu posibilități nelimitate, efortul susținut și resursele proprii pot să-i conducă la satisfacerea acestor aspirații. Ei trebuie însă să înțeleagă că toate acestea nu pot fi obținute imediat după sosire.

Adaptarea la un nou mod de viață poate fi dificilă și obositoare. Cele mai multe greutăți le întâmpină acei refugiați care au așteptări prea mari imediat după sosirea lor în S.U.A. Aceștia se pot simți dezamăgiți sau triști din diferite motive: fie că sponsorul nu le-a dat ajutorul pe care l-ar fi așteptat, fie că primul loc de muncă nu a corespuns profesiei lor, fie că prima locuință nu a fost pe măsura așteptărilor.

Aceste greutăți pot fi învinse prin muncă susținută, răbdare și timp. În efortul de a înțelege mai bine procesul adaptării, refugiații își vor putea concentra energia în a deveni cît mai repede independenți și pentru a se putea realiza personal.

CAPITOLUL II

ANGAJAREA ÎN CÎMPUL MUNCII ÎN STATELE UNITE

A. INTRODUCERE

În calitate de refugiați în S.U.A. trebuie să știți că poporul american apreciază persoanele care reușesc să-și câștige independența din punct de vedere economic. Dacă sînteți apt de muncă, se așteaptă de la dumneavoastră să vă angajați într-un loc de muncă pentru a vă câștiga singur existența cît mai repede posibil, chiar dacă acest loc de muncă nu are legătură cu ocupația dumneavoastră anterioară sau nu este deosebit de bine plătit. Americanii consideră că persoanele care sînt apte de muncă trebuie să muncească și să nu depindă de ajutor străin.

Oficiul brațelor de muncă local (Employment Service) vă va ajuta în căutarea unui loc de muncă. Cu toate acestea, deoarece în Statele Unite asigurarea unui loc de muncă nu este garantată de către guvern, sponsorii, agențiile voluntare, precum și inițiativa personală și priceperea proprie vor determina găsirea unui loc de muncă adecvat calificării dumneavoastră.

S-ar putea ca primul dumneavoastră loc de muncă să nu corespundă exact domeniului în care sînteți calificat. Cu toate acestea, americanii respectă persoanele care acceptă temporar orice fel de muncă, pînă cînd reușesc să obțină locuri de muncă mai bune. Deși păstrarea unui loc de muncă minimum șase luni de zile este premiza unor referințe bune, oricine e liber să-și caute noi locuri de muncă potrivite calificării. Metodele de muncă și cerințele profesionale diferă adesea de la o țară la alta și nu există o echivalență exactă între diferite tipuri de ocupații. La început trebuie să fiți pregătiți să acceptați orice fel de muncă, chiar dacă aceasta nu va avea același prestigiu cu cea depusă în România. Celor care demonstrează hărnicie și îndemnare li se oferă posibilități de avansare. Americanii admiră persoanele care, prin inițiativă proprie și muncă susținută, își croiesc drumul spre o poziție mai ridicată.

Munca este de o mare importanță pentru americani. Atît bărbații cît și femeile participă la activitatea productivă. Femeile constituie 50% din forța de muncă americană. Ele pot fi întîlnite la toate nivelurile producției, de la munca necalificată la cea calificată sau chiar cea de înaltă calificare. Tinerii

și bătrînii muncesc și ei. Copiii învață de la o vîrstă fragedă să prețuiască munca și independența care decurge din aceasta. De exemplu, copiii distribuie ziare dimineața înainte de școală sau pot lucra cu orar redus după orele de școală sau în timpul vacanțelor. Prin aceasta ei învață cum să-și administreze banii și să devină independenți. Dorința de a nu depinde de nimeni determină pe multe persoane mai în vîrstă să refuze ideea pensionării la vîrsta de 65 de ani.

1. TIPURI DE ANGAJARE ÎN CÎMPUL MUNCII

a. Munca necalificată

Majoritatea celor care pășesc pentru prima oară în cîmpul muncii o fac prin intermediul unei munci necalificate. Foarte mulți, inclusiv americanii care se pregătesc sau studiază în vederea unei cariere, depun adesea o muncă necalificată pînă la încheierea pregătirii; ulterior ei utilizează munca necalificată depusă drept referință pozitivă pentru poziția pe care doresc să o ocupe în domeniul pentru care s-au pregătit.

Cunoștințele de limba engleză nu trebuie să vă împiedice în a vă căuta un loc de muncă, dar pot fi un handicap în obținerea unui post mai bun. Multi refugiați și imigranți lucrează în paralel cu învățarea limbii engleze sau cu obținerea unei calificări care să le mărească șansele găsirii unui loc de muncă mai bun.

Locurile de muncă necalificată pot fi găsite în aproape orice domeniu de activitate, fie cu orar redus (part-time jobs), fie cu orar întreg (full-time jobs). Pentru a vă putea întreține s-ar putea să fie necesare mai multe locuri de muncă.

Munca necalificată este plătită de obicei cu ora sau, de exemplu în cazul liniilor de asamblare, pe baza numărului de piese asamblate.

Plata cu ora. Plata cu ora se face conform numărului exact al orelor de muncă depuse. În cele mai multe firme, săptămîna de lucru este de 35 pînă la 40 de ore (șapte pînă la opt ore pe zi). Angajații plătiți cu ora au dreptul la *plata orelor suplimentare* (overtime pay), în cazul în care au depășit numărul de ore săptămînal planificat (40 de ore săptămînal). În acest caz se adaugă un supliment de 50% la tariful nominal. Angajații trebuie să se informeze la patron dacă se plătesc ore suplimentare. A lucra peste program, fără a fi se cere, nu implică automat o anumită plată.

În multe locuri de muncă, efectuarea de ore suplimentare este socotită ca o datorie de serviciu. Angajații *sînt* plătiți pentru orele suplimentare, dar *nu* li se acordă privilegiul de a refuza aceste ore suplimentare. *Eventualul refuz al orelor suplimentare prestabilite contractual poate atrage după sine desfacerea contractului de muncă.*

Plata cu ora variază de la un loc de muncă la altul. Majoritatea muncilor necalificate *sînt* plătite cu un salariu minim. Salariul minim reprezintă limita inferioară de retribuție a angajaților. Salariul minim este stabilit de către guvernul federal. Unele state federale pot avea propriile legi privitoare la salariul minim, care poate fi mai ridicat, de la caz la caz. Informații asupra salariului minim al statului domiciliar *sînt* oferite telefonic de către oficiul local al forțelor de muncă. Excepții de la salariul minim legal *sînt* posibile numai în situații în care angajatul *cîștigă* un salariu suplimentar (de exemplu, bacșișul la chelneri), ca parte a salariului nominal, prin care plata se ridică la nivelul sau deasupra salariului minim legal.

Plata în acord. Salariul în acord se folosește de obicei în producția de masă, cum este cazul în întreprinderile de asamblare. Plata în acord garantează angajatului un salariu săptămînal fix, căruia i se adaugă plata pentru fiecare piesă produsă în plus față de norma minimă. Acordul de bază garantează angajaților numai *cîștigul* minim. Depășind norma minimă, plata suplimentară pentru piesele supranumerice este avantajoasă atît pentru angajați cît și pentru patroni.

b. Muncile calificate

Pentru a ocupa o poziție calificată se cer absolvirea unei forme de învățămînt general sau cu profil profesional, precum și cunoștințele necesare de limba engleză. Aceste locuri de muncă *sînt*, de regulă, mai bine remunerate decît cele necalificate, iar retribuția crește în raport cu acumularea de experiență și pricepere. În Statele Unite, depunerea unei munci calificate oferă șansele unei cariere, *aceasta însemnînd posibilități de avansare precum și creșterea retribuției.* În funcție de domeniul de activitate, unele munci calificate pot fi uneori *mai bine* retribuite decît cele care presupun studii superioare. Locuri de muncă calificată pot fi găsite în aproape orice domeniu de activitate și *sînt*, cel mai adesea, servicii cu normă întregă (full time).

Nu toți vor putea ocupa imediat locuri de muncă calificată dacă nu au o pregătire profesională corespunzătoare. Chiar și în acest caz, firmele obișnuiesc să acorde angajaților la început o muncă necalificată, înainte de

a-i repartiza într-o poziție calificată. Această fază de început poate spori șansele unui post mai bun, în firma sau în domeniul de activitate respectiv. Retribuția angajaților care ocupă aceste posturi este superioară salariului minim garantat și se poate efectua pe baza plății cu ora sau săptămânale. De obicei, acestor angajați li se plătesc orele suplimentare (overtime), în cazul în care depășesc numărul de ore săptămânal planificat.

c. Posturi pentru personae cu studii superioare

Pentru anumite profesii, cum ar fi medici, stomatologi, juriști, există reglementări stricte în S.U.A. Solicitanții de origine străină sînt obligați:

- să facă dovada unei pregătiri echivalente celei americane
- să se supună unei examinări a competenței profesionale
- să obțină o autorizație de exercitare a profesiei sau un certificat pentru fiecare stat federal în care doresc să profeseze.

Datorită acestor reglementări, multor absolvenți cu studii superioare li se cere obținerea unei specializări suplimentare, înainte de a solicita echivalarea studiilor. În cazul în care vi se cere o astfel de re-specializare în vederea practicării unei profesii în S.U.A., va trebui să suportați taxele de școlarizare. Uneori se oferă ajutor financiar sub formă de burse sau împrumuturi de studiu. Dacă aveți nevoie de asistență financiară, trebuie să vă informați asupra taxelor respective și asupra eventualului ajutor din partea universităților sau a altor institute de învățămînt superior la care intenționați să vă înscrieți.

Spre deosebire de aceste profesii bine reglementate, există o serie de posturi pentru persoane cu înaltă calificare profesională, în domeniul economiei, finanțelor, al administrației de stat sau în alte domenii de activitate, pentru care se cere doar o pregătire sub-universitară. Acestea persoane își pot începe activitatea într-un post inferior, dar pot promova în cele din urmă în poziții corespunzătoare calificării lor profesionale.

Datorită faptului că posturile care cer studii superioare sau o înaltă calificare pot fi mai bine remunerate, în final, decît orice alte posturi, nu trebuie uitat că la început retribuiția poate fi inferioară celei pe care o primește un muncitor calificat. Trebuie să aveți în vedere faptul că, deși salariile cresc cu timpul, și că, la început, un angajat poate cîștiga mai puțin decît colegul său care depune aceeași muncă, vechimea în muncă (la aceeași firmă) determină de asemenea mărimea salariului.

În toate aceste profesii o bună stăpînire a limbii engleze este o condiție esențială.

2. TIPURI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

a. *Asigurarea socială (Social Security)*

Asigurarea socială face parte din programul de asigurări de pensie al guvernului federal și cuprinde aproape în totalitate persoanele care sînt încadrate în cîmpul muncii. Atît patronii cît și angajații sînt obligați să plătească impozite guvernului. În cazul angajaților impozitul se reține direct din salariu. Persoanele liber profesioniste plătesc de asemenea impozite, dar poartă singure responsabilitatea acestor plăți, folosind formulare eliberate de către biroul local de Asigurare socială (Social Security office). Toate persoanele înregistrate la asigurarea socială pot să ceară pensionarea la vîrsta de 65 de ani. Asigurarea socială efectuează plata pensiilor. Pensionarea este posibilă și la vîrsta de 62 de ani, dar alocația de pensie este în acest caz mai redusă. Plata pensiilor variază în funcție de salarii și de vechimea în muncă. Sistemul de asigurări sociale prevede de asemenea alocații pentru persoanele care, în urma unui accident, devin (fizic sau psihic) inapte de muncă. În acordarea pensiilor de invaliditate de muncă nu există limite de vîrstă. Informații suplimentare pot fi furnizate de biroul local de Asigurări sociale.

b. *Alocația de șomaj (Unemployment compensation)*

În toate statele federale există un program de alocații de șomaj finanțat prin contribuții fiscale ale patronilor. Angajatul care a depus o muncă retribuită pe o perioadă de timp dată (de obicei minimum șase luni), și care, din motive independente de voința sa, își pierde locul de muncă, are dreptul, de regulă, la o alocație de șomaj de mai multe luni. Cel care își părăsește locul de muncă fără motive întemeiate sau care este concediat din motive bine întemeiate, este în pericol de a i se refuza alocația de șomaj.

Persoanele care primesc alocație de șomaj trebuie să fie înregistrate de Biroul brașelor de muncă în vederea căutării unui nou loc de muncă.

**c. Alocația de invaliditate de muncă
(Workers' Compensation)**

Alocația de invaliditate de muncă se cunoaște în foarte multe state federale, dar din pricină că *nu toate firmele* sînt obligate să participe la acest program de alocații de invaliditate de muncă al statului respectiv, nu orice angajat se bucură de acest ajutor. Alocația de invaliditate de muncă îndreptățește, pe cei care îndeplinesc condițiile, la prelungirea salarizării și la achitarea costurilor tratamentului medical pe durata întregii perioade de incapacitate de muncă, în urma unui accident la locul de muncă sau în legătură cu locul de muncă. Aceste alocații se acordă, de regulă, în cazuri de invaliditate totală temporară sau definitivă și acoperă costurile tratamentului medical necesar. Firmele care *nu participă* la aceste programe ale statelor federale pot acorda alocații similare, uzînd alt tip de asigurări.

d. Asigurarea de viață (Life insurance)

Uneori asigurarea de viață este preluată de către patron sau firma în care angajatul își desfășoară activitatea. În aceste cazuri costurile sînt fie preluate integral de patron, fie parțial de patron și parțial de angajat. Asigurarea de viață prevede plata în numerar a angajatului, în cazul în care acesta devine invalid de muncă pe viață în urma unui accident la locul de muncă sau în legătură cu locul de muncă. În caz de deces, asigurarea de viață este plătită familiei angajatului.

**e. Asigurarea de boală medicală
(Health or medical insurance)**

Firmele oferă uneori angajaților lor preluarea integrală sau aproape integră a costurilor asigurării de boală. De multe ori și familia angajatului poate beneficia, contra unei mici sume de bani, de acest serviciu. Dar nu toate firmele acordă asemenea servicii; de altfel, ele pot diferi în funcție de asigurarea aleasă.

f. Asigurarea de pensie (Retirement plans)

Asigurarea de pensie face parte dintr-un program de servicii sociale la care participă atât patronul firmei, cât și angajatul acestuia. În majoritatea cazurilor, angajații plătesc o sumă fixă, care este completată de către firmă cu o sumă calculată procentual din salariul brut. Aceste plăți se efectuează pe întreaga perioadă a activității în producție și sînt returnate salariaților în rate lunare, odată cu pensionarea. Doar personale care îndeplinesc un

anumit număr de ani de activitate profesională pot beneficia de acordarea unei pensii.

g. Concediul de boală (Sick leave)

Angajaților cu normă întreagă li se asigură, pe o perioadă limitată, plata concediului de boală. Acordarea acestei plăți în cazul absenței din motive de boală este reglementată diferit de la firmă la firmă. Adeseori însă concediul de boală nu este plătit.

h. Concediul anual de odihnă (Annual leave)

Ca și în cazul concediului de boală, concediul de odihnă se asigură prin plata lunară a unei sume fixe. Cele mai multe firme plătesc concediile de odihnă (angajații sînt plătiți integral pe perioada concediului de odihnă). Concediul de odihnă se acordă la cerere. Angajatul are dreptul la concediu de odihnă după o perioadă stabilită de timp (de obicei după șase luni sau un an de muncă la firma respectivă). Unele firme însă, nu acordă nici concediu de boală plătit, nici concediu de odihnă plătit.

3. SALARII ȘI REȚINERI DIN SALARIU

a. Salarii (Pay)

În anumite situații, în special cînd este vorba de o firmă mică, angajații pot fi retribuiți în numerar. De regulă însă, angajații primesc un cec. În cazul plății în numerar, angajatul primește un plic cu nota de plată care conține detalii asupra calculării salariului și a sumei reținute. În cazul plății prin cecuri, calculul salariului și al reținerilor apare pe o porțiune separată a cecului, numită *pay-stub* («cotorul de plată»). Aici sînt menționate salariul brut, salariul net precum și reținerile.

Salariul brut. Salariul oferit pentru munca depusă reprezintă de obicei salariul brut. Acesta este suma totală a retribuției pe o anumită perioadă de timp, din care *nu s-au perceput* rețineri.

Salariul net. Suma înmînată angajaților reprezintă salariul net, adică salariul din care au fost scăzute toate reținerile.

b. Rețineri din salariu

Reținerile din salariu se percep din salariul brut pe o anumită perioadă și pot varia de la caz la caz. Acestea pot fi *obligatorii* sau *voluntare*.

Reținerile obligatorii sînt fixate de lege și trebuie percepute pe fiecare salariu și pe fiecare perioadă de salarizare.

1. **Impozitele federale pe venituri.** Impozitele federale pe venit sînt obligatorii pentru toate persoanele care își au domiciliul și muncesc în S.U.A. Plata acestor impozite este stabilită de lege, iar refuzul plății se pedepsește cu amenzi și/sau cu închisoarea. Impozitele federale pe venituri oferă guvernului posibilitatea de a-și plăti costurile curente, precum și finanțarea programelor la nivel federal, cum ar fi apărarea națională, ajutoare pentru străinătate sau asistența socială.

Impozitele federale pe venituri se rețin de obicei din fiecare salariu, procentual, pentru o anumită perioadă de plată. Procentajul este stabilit în formularul de rețineri «W-4», pe care fiecare angajat trebuie să îl completeze la angajare. Acest formular este stabilit de legea fiscală americană și cuprinde numărul persoanelor întreținute de salariat, cu excepția celor stabilite în străinătate.

Pîna la data de 31 ianuarie a fiecărui an firmele sînt obligate să trimită angajaților formularul «W-2», în care este consemnat venitul total realizat. Acest formular cuprinde veniturile totale realizate, precum și toate reținerile percepute din salariul brut. Declarația de venit trebuie păstrată cu grijă, deoarece aceasta conține suma impozitelor plătite într-un an și este necesară pentru completarea formularului privind a impozitul anual pe venituri. Acest formular trebuie completat și trimis împreună cu formularul «W-2» la Serviciul de venituri interne, IRS (International Revenue Service), pîna la data de 15 aprilie a anului curent. Formularele se pot procura de la bănci sau de la oficiile de poștă locale.

În cazul în care nu au fost percepute impozite suficiente (de exemplu prin declararea unui număr prea mare de persoane întreținute, făcînd ca reținerile din salariu pe o anumită perioadă să fie insuficiente), va trebui plătită o sumă suplimentară. În cazul în care au fost plătite prea multe impozite, suma excedentară va fi rambursată. Pentru muncitorii cu venit mic există *posibilitatea* unui așa-numit sistem de credite pe venituri. Conform acestuia, se poate reduce impozitul sau rambursa o sumă de bani, chiar și în cazul în care nu s-au reținut impozite pe salariu.

Birouri ale I.R.S. există în fiecare localitate. În caz că doriți ajutor la completarea formularelor sau aveți întrebări referitoare la impozite, adresați-vă cu încredere Biroului local al I.R.S.

2. *Taxa de asigurare socială* sau Legea privind contribuțiile la asigurarea federală (F.I.C.A. = Federal Insurance Contributions Act) stabilește procentajul reținerilor din salariul brut. Taxele F.I.C.A. sînt returnate lunar, în momentul în care angajatul atinge vârsta de pensionare (de regulă 65 de ani) sau, dacă, în urma unui accident, angajatul nu mai este apt de muncă.

3. *Impozitul de stat pe venituri.* Acest impozit este perceput numai în unele state americane. În statele care percep această formă de impozit se reține un procent fix din salariul brut (de regulă inferior impozitului federal). Acest impozit servește la acoperirea costurilor curente ale statului respectiv. Unele state nu percep acest impozit în mod regulat, ci separat și în scopuri anumite.

4. *Impozitul local pe venituri.* Acest impozit este perceput numai în anumite state americane, la nivel de oraș sau de comitat.

Reținerile voluntare sînt acele rețineri pe care angajatul le acceptă din proprie inițiativă, în scopul realizării unui beneficiu ulterior. Ele se pot efectua la fiecare perioadă de plată sau conform unui plan stabilit (lunar, la trei săptămîni, bilunar) și pot include asigurări medicale, cotizații sindicale, contribuții la fondul de credit sindical (similar Casei de ajutor reciproc din România), sau contribuții la asigurarea pe viață. Mai există și alte forme de rețineri, în funcție de firmă și de beneficiile respective.

În continuare vă prezentăm un model de formular «W-2», care conține toate tipurile de rețineri din salariu.

Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite/Capitolul II

1 Control number		OMB No. 1545-0008						
2 Employer's name, address, and ZIP code The Shade Department Store, Inc. 7120 Woodruff Street Wheaton Shopping Center Wheaton, VA 22502			3 Employer's identification number		4 Employer's State number			
			5 Statutory employee ☐		Deceased ☐		Legal rep ☐	
			942 emp ☐		Subtotal ☐		Void ☐	
			6 Allocated tips		7 Advance EIC payment			
8 Employee's social security number 123-45-6789		9 Federal income tax withheld 3.96		10 Wages, tips, other compensation 114.61		11 Social security tax withheld 6.93		
12 Employee's name, address, and ZIP code John T. Wallas 18714 Jay Avenue Takoma Park, MA 22502			13 Social security wages 114.61		14 Social security tips			
			16					
			17 State income tax 1.66		18 State wages, tips, etc		19 Name of State	
			20 Local income tax		21 Local wages, tips, etc		22 Name of locality	

Form W-2 Wage and Tax Statement **1985** Copy C For EMPLOYEE'S RECORDS
This information is being furnished to the Internal Revenue Service

Department of the Treasury
Internal Revenue Service

4. OBȚINEREA UNUI LOC DE MUNCĂ

Căutarea unui loc de muncă ia timp și răbdare și presupune dorința de a munci.

Odată ajuns în Statele Unite, în căutarea unui loc de muncă vă veți afla în concurență atât cu cei care caută, ca și dumneavoastră, un post vacant, precum și cu cei deja angajați, care urmăresc promovarea într-un post mai bun. Este de la sine înțeles că orice persoană în căutare de lucru își dorește postul cel mai bun, corespunzător calificării sale. Patronul va oferi locul de muncă vacant persoanei care, din punctul său de vedere, îndeplinește cel mai bine condițiile și cerințele impuse de postul respectiv, sau persoanei care reușește, într-un mod sau altul, să-l convingă că ea este cea mai potrivită pentru a prelua postul vacant.

Pentru a face față acestei competiții și pentru a reuși să ocupați un loc de muncă vacant trebuie să fiți mînat de dorința de a munci și pregătit să acceptați orice muncă vi se oferă.

Pentru a obține și păstra un loc de muncă este important să înțelegi că:

- nu există locuri de muncă care vă așteaptă pe dumneavoastră,
- pentru ocuparea unui loc de muncă veți fi în concurență atât cu alți refugiați cât și cu șomeri americani,
- pentru obținerea unui loc de muncă bine plătit și rîvnit, concurența este, bineînțeles, mai mare,
- primul loc de muncă obținut în Statele Unite nu este în mod necesar acela în care veți lucra o viață întreagă,
- în multe ramuri tehnice se cere o calificare obținută în Statele Unite,
- diploma de calificare profesională obținută în țara de origine nu este în mod necesar recunoscută în Statele Unite.

În căutarea unui loc de muncă este important să demonstrați competența și experiența acumulată, legate de munca pe care doriți să o efectuați. Va trebui să învățați cum să vă adaptați cel mai bine competența profesională la cerințele pieții muncii din Statele Unite. Nu uitați că înșiși americanii și schimbă locurile de muncă pentru a se adapta la cerințele pieței și pentru a avansa în carieră. Mobilitatea profesională permite oamenilor să adapteze și să schimbe natura muncii lor corespunzător capacității și intereselor proprii.

Căutarea unui loc de muncă cere răbdare, imaginație și inițiativă proprie. Chiar dacă locurile de muncă nu sînt imediat libere, va trebui să stabiliți contacte, telefonic sau în scris, cu potențialii patroni. Multe firme practică, în vederea angajării, o politică a «ușilor deschise», care oferă oricărui solicitant posibilitatea de a-și oferi serviciile și de a fi luat în evidență pentru viitoarele posturi vacante. Cu cît mai multe firme știu de existența dumneavoastră, cu atît mai mari vor fi șansele de a găsi un loc de muncă. În căutarea unui loc de muncă trebuie fie făcută dovada că ați cerut eliberarea legitimației de asigurare socială (Social Security Card), fie să prezentați acest document împreună cu legitimația I-94, pentru a demonstra că sînteți autorizat să lucrați. Cei care solicită un serviciu care presupune un studiu superior trebuie să prezinte, pe lîngă acestea, și o autobiografie amănunțită referitoare la școlile absolvite și la experiența profesională («curriculum vitae» sau «resumé»).

a. Surse de informații referitoare la locurile de muncă

1. *Prietenii și sponsorii.* Contactele personale sînt adesea cele mai bune surse referitoare la locurile de muncă. Prietenii și sponsorii, anticipînd sosirea dumneavoastră, se informează asupra eventualelor locuri de muncă vacante pe care să le puteți solicita imediat. Este bine să folosiți informațiile obținute.

2. *Agențiile voluntare.* Cele mai multe agenții voluntare au adeseori angajați care sînt familiarizați cu piața locurilor de muncă în zona respectivă și sînt specializați în găsirea locurilor de muncă pentru refugiați. Foarte mulți posedă o experiență îndelungată și au contacte în toate domeniile de activitate. Adesea aceștia reprezintă sursa cea mai bună în găsirea unui serviciu. Cu toate că ei sînt foarte ocupați, este recomandabil să faceți personal cunoștința consilierilor (job counselors) și să mențineți contactul cu ei. Angajații agențiilor voluntare caută de obicei patroni locali de originea dumneavoastră, precum și alte surse de sprijin.

3. *Serviciul forțelor de muncă local și de stat.* În fiecare stat federal există o agenție a forțelor de muncă care oferă *asistență gratuită* în vederea obținerii unui loc de muncă. În momentul în care v-ați înregistrat la una din aceste agenții, vi se vor indica locurile de muncă vacante care corespund pregătirii dumneavoastră profesionale.

4. *Agenții de plasare particulare.* Aceste agenții oferă adesea aceleași servicii ca și serviciul forțelor de muncă oficial din statul sau localitatea respectivă. Agențiile de plasare particulare *percep o taxă* calculată procentual din salariul lunar sau anual în cazul în care solicitantul acceptă unul din locurile de muncă oferit de agenție. Unele firme preiau aceste costuri. Informați-vă exact asupra fiecărei agenții înainte de a-i solicita sprijinul, căci uneori se poate întîmpla ca acestea să fie mai degrabă interesate în a încasa bani decît în a vă plasa într-un loc de muncă sigur. Pot trece luni întregi pînă la obținerea unui serviciu prin intermediul acestor agenții și nu este bine să vă bazați doar pe ele.

b. Alte surse

Intrucît găsirea unui loc de munca este prioritară pentru refugiați, aceștia trebuie să se informeze și singuri. Alte surse de informații sînt:

1. *Oferte de serviciu din presa locală (Want Ads).* Aceasta este probabil sursa cea mai importantă de informații cu privire la locurile de muncă

vacante dintr-o zonă. Anunțurile apar în ziarul local sub rubrica «Help Wanted» sau «Employment Opportunities», pe ultimele pagini, în ordinea alfabetică a profesiilor și conțin o scurtă descriere a postului, cerințele și salariul oferit. De asemenea, se indică numărul de telefon sau adresa firmei respective. Aceste anunțuri trebuie consultate zilnic și, în momentul găsirii unui post interesant, firma trebuie *imediat* contactată, căci orice ezitare micșorează șansele. Presa minorităților etnice (în cazul de față, cea în limba română) oferă o excelentă sursă de informații, în special pentru cei care nu stăpînesc foarte bine limba engleză.

2. *Afișarea posturilor vacante («Help Wanted» Signs)*. Multe firme afișează la intrare posturile vacante. Chiar dacă serviciul oferit nu este cel mai potrivit, este totuși recomandabil să vă oferiți serviciile (prin eventuala completare a unor formulare) pentru un viitor loc vacant. Nu trebuie să vă sfiiți să vă oferiți serviciile în mai multe locuri, căci aceasta nu poate decât să vă sporească șansele obținerii unui loc de muncă.

3. *«Paginile galbene» ale anuarului telefonic (Yellow Pages)*. Această rubrică a cărții de telefon locale este concepută pe domenii de activitate și menționează, în ordine alfabetică, toate firmele și organizațiile locale. Adresându-vă telefonic sau în scris firmelor care vă interesează, s-ar putea să descoperiți un loc de muncă vacant sau să primiți informații despre existența unor posibilități viitoare de angajare în această de activitate.

4. *Revistele de specialitate și buletinele periodice (Professional Journals and Newsletters)*. Există o serie întreagă de cataloage și reviste de specialitate care oferă o listă a și întreprinderilor legate de o anumită specialitate, împreună cu descrierea lor succintă, precum și adresele lor. Aceste publicații pot fi consultate în bibliotecile publice și universitare. Scriind la cât mai multe organizații posibile, vă măriți șansa de a găsi un serviciu și vă puteți face o imagine mai bună asupra pieței locurilor de muncă dintr-un anumit domeniu.

c. *Autobiografia (Curriculum Vitae sau Résumé)*

Formalitățile de angajare a unei persoane cu studii superioare includ și alcătuirea unui *curriculum vitae*. Acesta trebuie să fie ordonat, bine formulat, concis, corect din punct de vedere gramatical și al ortografiei și să nu depășească o pagină. Autobiografiile în rezumat variază ca formă și stil în funcție de profesie și de preferințele personale, dar, de obicei, ele conțin anumite informații, structurate pe rubrici, cum ar fi:

1. *Informații referitoare la persoana solicitantului:* nume, adresă, număr de telefon.

2. *Experiența profesională.* Această rubrică este o enumerare a locurilor de muncă ocupate, începând cu cel mai recent și continuând, retrospectiv, cu celelalte avute de-a lungul anilor. Informațiile *trebuie să includă* numele și adresele întreprinderilor sau instituțiilor, poziția ocupată, o descriere succintă a responsabilităților avute în serviciul respectiv, precum și perioadele de angajare. Solicitanții care posedă o experiență mai redusă în câmpul muncii, sau niciuna, pot include informații referitoare la alt gen de experiență (de exemplu, distincții speciale, publicații, participarea la organizații locale, proiecte). De asemenea, se poate adăuga pe scurt activitatea desfășurată în țara care le-a acordat pentru prima oară protecția.

3. *Perioada de școlarizare, studii, calificarea profesională.* Această rubrică trebuie să cuprindă, în ordine cronologică, perioadele de școlarizare, precum și cele de calificare profesională - începând, de asemenea, cu cea mai recentă -: numele școlii sau a instituției de învățământ superior, cursurile (speciale) studiate, durata școlarizării (studiilor), precum și diplomele, calificativele/notele, certificatele de absolvire obținute în urma acestui studiu. De asemenea, trebuie scoasă în evidență competența profesională a solicitantului.

5. *Referințe.* Rezumatul autobiografic include adesea numele, ocupația și adresa persoanelor care pot da informații directe asupra aptitudinilor profesionale ale solicitantului. Aceste persoane (de exemplu, sponsorii) mai pot da referințe asupra profilului moral, asupra formației și seriozității solicitantului.

În cazul în care solicitantul trimite autobiografia înainte de a se prezenta personal la patronul sau firma respectivă, ea trebuie însoțită de o scrisoare de recomandare (cover letter). Scopul acestei scrisori este de a permite solicitantului să se descrie pe scurt (de preferință, pe o pagină), să evidențieze motivele care îl determină să solicite postul și să enumere actele care însoțesc scrisoarea. Scrisoarea de recomandare trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să fie dactilografiată sau scrisă îngrijit și clar;
- să fie adresată, dacă este posibil, unei persoane anume din firma respectivă;

Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite/Capitolul II

- să descrie clar și exact postul și motivul pentru care solicitantul se adresează firmei respective;
- să fie clară, succintă și să aibă un caracter oficial.

(În paginile următoare vă prezentăm modele de scrisoare de recomandare și de *curriculum vitae*.)

Model de scrisoare de recomandare

Mr. John Jones, Director
Edison Electric Company
954 Atlantic Avenue
Chicago, Illinois 60021

Stimate domnule Jones,

Am citit în numărul de astăzi al ziarului Chicago Times anunțul prin care căutați un inginer electrotehnic. M-aș bucura dacă aș fi luat în considerare pentru acest post și, în acest scop, anexez prezentei scrisori o copie a autobiografiei mele.

Dacă doriți informații suplimentare referitoare la formația mea profesională sau la situația mea personală, îmi va face plăcere să vi le ofer.

Aștept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră.

Cu stimă,

Ion Ionescu
544 South Woodside Avenue
Chicago, Illinois 60653

Anexă

Notă: Această scrisoare este doar un model. Ea ar mai trebui să includă informații suplimentare de interes pentru cel care o va citi, rămânând însă succintă și cu caracter oficial.

Mr. John Jones, Director
Edison Electric Company
954 Atlantic Avenue
Chicago, Illinois 60021

Dear Mr. Jones:

I read in today's issue of the Chicago Times that there is a position available with your company for an electrical engineer. I would like to be considered for this position and therefore attach a copy of my resumé.

If you should require additional information regarding my education, work experience, or personal situation, I will be more than happy to provide it.

I look forward to your reply.

Sincerely yours,

Ion Ionescu
544 South Woodside Avenue
Chicago, Illinois 60653

Enclosure

Model de autobiografie

Ion Ionescu
544 South Woodside Avenue
Chicago, Illinois 60653
(312) 667-6969

SCOP

De a fi angajat ca inginer electrotehnic și de a mă specializa, în domeniul analizei rețetelor electrice.

STUDII

Institutul Politehnic Cluj-Napoca, Cluj-Napoca, România. Diplomă de inginer electrotehnic (echivalentă cu U.S. undergraduate and masters degree combined). 1975-1980.

EXPERIENȚĂ PROFESIONALĂ

Inginer stagiar la «Electroputere», Craiova, însărcinat cu supravegherea controlului de calitate a producției.

Asistent universitar la Institutul Politehnic din Craiova.

PUBLICAȚII

«Studiul eficienței controlului de calitate în întreprinderi», (în) «Revista Institutului Politehnic din Craiova», 10, 1978.

REFERINȚE

Dr. Frank Jones, Chairman
Department of Engineering, Woodrow College
Charleston, South Carolina 29060
Tel. (201) 510-7200.

Mr. John Smith, sponsor, Tel. (416) 318-9711.

LIMBI STRĂINE

Limba română (limbă maternă), limba rusă și limba germană (citat), limba engleză (citat), limba engleză (citat și scris).

DATE PERSONALE

Născut la Alba Iulia, România, la 20 mai 1955, căsătorit, doi copii. Admis în Statele Unite ca refugiat la data de 30 martie 1982. Drept de muncă.

Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite/Capitolul II

ION IONESCU

544 South Woodside Avenue
Chicago, Illinois 60653
(312) 667-6969

JOB OBJECTIVE

To be employed in the field of electrical engineering and eventually specialize in network analysis.

EDUCATION

Cluj-Napoca Technical University, Cluj-Napoca, Romania. Masters in Electrical Engineering (equivalent to U.S. undergraduate and masters degree combined), 1975-1980.

EXPERIENCE

Junior Engineer in the Craiova Electrical Utility Plant. Supervised quality control of production department.

Teaching Assistant at the Craiova Technical Institute.

PUBLICATIONS

«A Study on the Effectiveness of Quality Control in Industrial Plants,» Revista Institutului Politehnic din Craiova, 10, 1978.

REFERENCES

Dr. Frank Jones, Chairman
Department of Engineering, Woodrow College
Charleston, South Carolina 39060
Tel. (201) 510-7200

Mr. John Smith, sponsor, Tel. (416) 318-9711

LANGUAGES

Romanian (native); Russian and German (reading ability); English (basic reading and writing ability).

PERSONAL INFORMATION

Born in Bucharest, Romania, May 20, 1955. Married, two children.
Admitted to the United States as a refugee on March 30, 1982. No restrictions on employment.

5. SCHIMBAREA LOCULUI DE MUNCĂ. MOBILITATE. AVANSARE.

Cheia bunăstării și adaptării cu succes la modul de viață din Statele Unite o constituie deținerea a unui loc de muncă. După obținerea unui loc de muncă, lucrul cel mai important este păstrarea lui. Primul loc de muncă în Statele Unite are o importanță deosebită pentru cariera dumneavoastră viitoare. Din cauză că pe patroni nu îi interesează angajarea și pregătirea persoanelor care intenționează să rămână la o firmă doar o scurtă perioadă de timp, este recomandabil ca primul loc de muncă să fie păstrat cel puțin șase luni. Aceasta vă va crea reputația de a fi demn de încredere și va îmbunătăți șansele pentru avansarea în serviciul respectiv.

a. La locul de muncă

Pentru a putea păstra un loc de muncă trebuie să fiți informați asupra anumitelor cerințe pe care trebuie să le îndeplinească noii angajați. Acestea sînt:

1. Punctualitate și respectarea strictă a programului de muncă. În cazul în care întîrziati, anunțați telefonic șeful de echipă. Multe firme folosesc fișe sau ceasuri automate de pontaj care înregistrează ora exactă a începerii și a încetării lucrului. Angajații care întîrzie în mod frecvent pot să își piardă locul de muncă, sau li se poate reține din salariu. Unele firme rețin pentru fiecare 15 minute întîrziere suma echivalentă plății unei jumătăți de oră.
2. Problemele personale nu trebuie să se răsfrîngă asupra activității profesionale. De asemenea, evitați să vă rezolvați chestiuni de ordin personal în timpul serviciului (comsioane, cumpărături, etc.)
3. În cazul în care aveți dubii, cereți lămuriri și nu încercați să ascundeți faptul că nu sînteți familiarizat cu chestiunea respectivă.
4. Demonstrați că sînteți pregătit să învățați și să preluați noi sarcini și responsabilități.
5. Păstrați o atitudine prietenoasă și relaxată, fără a face abuz de familiaritate la locul de muncă.

Aptitudinile demonstrate și munca sîrguincioasă sînt respectate și, în general, răsplătite.

b. Avansarea în serviciu

Avansarea în serviciu, promovarea într-o poziție superioară, are rădăcini puternice în tradiția americană. Aceasta se poate realiza prin avansarea pe treapta ierarhică sau preluarea de responsabilități noi în aceeași firmă, sau schimbând fie firmele, fie domeniile de activitate, sau chiar acceptând eventuale schimbări de domiciliu. Nu părăsiți, totuși, un loc de muncă, fără a avea siguranța unui alt loc de muncă.

Uneori avansarea rezultă din examinarea eficienței muncii depuse de angajat. În unele firme aceasta este o operație de rutină în procesul analizei locului de muncă. De aici rezultă fie o mărire a salariului, fie promovarea angajatului.

Avansarea mai poate rezulta din preluarea unor responsabilități noi în cadrul aceleiași firme. Uneori promovarea este condiționată de absolvirea unor cursuri de specializare suplimentară, care sînt organizate în majoritatea orașelor americane atît pentru americani cît și pentru refugiați.

c. Schimbarea locului de muncă

În Statele Unite ale Americii, schimbarea locului de muncă în scopul ocupării unei poziții mai bune este un fapt normal și acceptat pretutindeni. Forța de muncă americană este unică prin mobilitatea pe care o demonstrează în schimbarea locurilor de muncă sau a domiciliului. Ca nou venit în Statele Unite, trebuie să fiți conștient de faptul că, pentru a face progrese sau pentru a vă îmbunătăți situația profesională, veți fi probabil nevoiți să schimbați mai multe locuri de muncă la diverse întreprinderi, pînă veți reuși să vă stabiliți definitiv.

Succesul obținerii unui loc de muncă mai bun depinde de referințele obținute în serviciul precedent. Hărnicia, punctualitatea și îndeplinirea conștiincioasă a sarcinilor acordate sînt calități indispensabile unei bune caracterizări din partea firmei. Din același motiv este recomandabil să vă păstrați primul loc de muncă o perioadă rezonabilă de timp (cel puțin între trei și șase luni). Nu uitați că momentul cel mai potrivit pentru a căuta un nou loc de muncă este perioada în care lucrați (sînteți angajat).

Cînd un angajat care își înaintează demisia elare dreptul de a cere firmei o scrisoare de recomandare (caracterizare), în care patronul evidențiază calitățile angajatului și indică perioada cînd acesta a muncit în firma respectivă. Pentru o bună caracterizare este important ca angajatul să

păstreze relații cordiale cu firma în care lucrează. Nu uitați să anunțați firma cu *cel puțin 2 săptămâni înainte* de părăsirea postului. Aceasta îi va permite să găsească un nou angajat care să vă înlocuiască. Cu toate că s-ar putea ca patronul să regrete că vă pierde, schimbarea locului de muncă nu este privită în Statele Unite ca un act neloial. Se așteaptă însă ca intenția de a demisiona să fie anunțată *în timp util*.

Aceasta poate fi și o obligație contractuală, a cărei neonorare îndreptățește firma la reținerea restului de salariu cuvenit.

B. CONCLUZIE

Pentru majoritatea refugiaților deținerea unui loc de muncă reprezintă cheia succesului adaptării în S.U.A. Primul loc de muncă permite refugiaților acoperirea cerințelor de primă necesitate, dar și șansa obținerii unei munci mai bine retribuite, care oferă mai multă siguranță financiară. Pe lângă ocazia de a face cunoștință cu stilul de muncă american, refugiații au prilejul de a-și îmbunătăți cunoștințele de muncă, discutând cu colegii lor de muncă americani, și de a intra în contact direct cu modul de viață american în general. Agențiile voluntare, sponsorii, prietenii, rudele, precum și programele speciale de combatere a șomajului, inițiate de guvernul american, pot veni în ajutorul refugiaților după sosirea acestora în Statele Unite. Cu toate că primul loc de muncă poate fi unul necalificat, este important ca acesta să fie păstrat cîtva timp în vederea obținerii unor bune referințe de muncă. Schimbarea locurilor de muncă și îmbunătățirea situației profesionale sînt la îndemîna fiecăruia. Privită în perspectivă, capacitatea refugiaților de a se adapta la stilul de muncă american poate constitui unul din factorii cei mai importanți în atingerea succesului final și a împlinirii personale.

CAPITOLUL III

VENITURI ȘI CHELTUIELI

A. INTRODUCERE

Cumpărăturile, operațiile bancare și plata necesităților de bază, cum ar fi locuința și alimentele, diferă de la o țară la alta. Costul vieții în Statele Unite este adeseori foarte ridicat; refugiații care nu-și administrează cu grijă veniturile, economiile, creditele acordate, pot ojunge la serioase dificultăți financiare.

Capitolul de față conține informații asupra uzanțelor financiare din S.U.A., cum ar fi administrarea bugetului familiei, efectuarea cumpărăturilor și folosirea serviciilor bancare.

1. ADMINISTRAREA VENITULUI PROPRIU

Pentru cel care trăiește din surse de venit reduse în Statele Unite este esențial să știe cum să-și gospodărească banii. Administrarea bugetului propriu înseamnă a ști să păstrezi echilibrul între venituri și cheltuieli, a nu cheltui mai mult decât câștigi și a nu cumpăra decât articole de primă necesitate. S-ar putea ca bugetul dumneavoastră lunar să cuprinda cheltuieli neprevăzute.

a. *Cheltuieli fixe*

În categoria cheltuielilor «fixe» - cel mai adesea, lunare - trebuie să aveți în vedere:

1. *Chiria.* Aceasta va fi probabil suma cea mai ridicată din cheltuielile lunare fixe și prima pe care va trebui să o considerați. Indiferent dacă ați semnat un contract de închiriere sau nu, chiria lunară trebuie plătită la data stabilită. În cazul în care chiria nu este plătită de loc, sau este-cu întârzieri repetate, s-ar putea să vi se ceară să părăsiți locuința. Calitatea locuinței alese depinde de mijloacele financiare la dispoziție.

2. *Cheltuieli adiționale chiriei (electricitate, gaz, apă curentă).* Uneori acestea sînt incluse în chirie: cel mai adesea, îrsă, va trebui să vă adresați direct furnizorilor. Nota de plată lunară este un formular care conține: numele și adresa consumatorului, numărul de înregistrare, perioada de plată, costul serviciilor (inclusiv impozite) și data pînă la care trebuie efectuată plata. Plățile lunare se pot efectua personal sau prin poștă. Indiferent de modalitatea de plată, este important ca aceasta să fie făcută la timp. În cazul neefectuării la timp a plății se percep amenzi sau serviciile pot fi chiar retrase.

3. *Alimentele.* La cumpărături veți fi probabil uluit de marea varietate a ofertei. Cu toate acestea, trebuie să vă feriți să cumpărați sub impulsul momentului. Cumpărați numai alimente la un preț rezonabil și în cantități suficiente pentru mai multe zile. *Comparați* produsele ambalate asemănător, pentru a verifica ce marcă de produs vă oferă mai mult pentru aceeași sumă de bani. *Verificați* de asemenea și termenul de garanție a produsului. Alimentele cumpărate după expirarea acestui termen nu mai sînt proaspete și pot fi chiar alterate.

4. *Transportul în comun.* Este important să calculați costurile zilnice ale călătoriei cu mijloacele de transport în comun spre locul de muncă și înapoi, spre casă. Adesea, abonamentele lunare care vă permit un număr nelimitat de călătorii cu un anumit mijloc de transport pot fi mai avantajoase.

5. *Asigurările.* Uneori se întîmplă să apară cheltuieli neprevăzute: cazuri de boală, accidente, incendii. Pentru situațiile neprevăzute încheierea unei asigurări speciale poate fi uneori indispensabilă. Aceasta vă garantează, în schimbul unei sume lunare, conform condițiilor contractuale, acoperirea costurilor survenite în urma unui accident neprevăzut.

Deși aceste asigurări sînt facultative, unele dintre ele pot deveni indispensabile:

- *asigurarea de boală*, care acoperă costurile de spitalizare și, parțial, tratamentul administrat. Unele polițe de asigurare pot acoperi onorariul medical precum și analizele medicale. Acest tip de asigurare poate fi uneori preluat în parte de către firma la care lucrați. Din cauza costurilor ridicate ale serviciilor medicale, asigurarea de sănătate este necesară.
- *asigurarea pentru automobile* se încheie în momentul cumpărării mașinii. În majoritatea statelor S.U.A. este interzisă conducerea unui

automobil care nu este asigurat. Dacă sînteți implicat într-un accident și nu sînteți asigurat, trebuie să suportați toate cheltuielile survenite în urma pagubelor produse. Această sumă se poate ridica la mii de dolari. Există mai multe tipuri de polițe de asigurare pentru automobile. Unele includ cheltuielile de spitalizare și onorariile medicilor pentru persoanele implicate într-un accident de mașină. Va trebui să vă faceți timp pentru a vă informa asupra *diverselor tipuri* de asigurare pentru automobile.

- *asigurarea proprietății private*, care vă ajută să înlocuiți bunurile materiale deteriorate în urma unui incendiu sau pierdute în urma unui furt, sau în alt fel de accidente.
- *asigurarea de viață*, care oferă sprijin financiar pentru membrii familiei, în cazul unui deces al susținătorului acestora.

6. *Telefonul*. Acesta este un serviciu facultativ. În momentul în care faceți însă uz de el, trebuie să suportați cheltuielile lunare. Ca și în cazul celorlalte servicii, plata se face pe baza unei facturi lunare și la data stabilită contractual.

După ce ați stabilit care sînt cheltuielile dumneavoastră fixe, trebuie să mai luați în considerare:

b. Cheltuieli variabile

1. economii
2. costuri medicale și dentare care nu sînt acoperite de către asigurare
3. îmbrăcăminte
4. mobilă și articole de uz casnic
5. diverse (necesități personale)

2. CUMPĂRĂTURILE

La dispoziția cumpărătorului american există o gamă foarte mare de posibilități. Varietatea tot mai mare a produselor poate dezorienta la început. Orice nou venit în Statele Unite are o serie întreagă de necesități. El va trebui însă să-și fixeze prioritățile și să-și adapteze noilor realități modul obișnuit de a face cumpărături. El va trebui să cheltuiască o sumă anumită pentru acoperirea cerințelor de prim ordin, de exemplu alimente și articole de

uz casnic; după aceea va avea cheltuieli de scurtă durată (îmbrăcăminte) și cheltuieli de lungă durată (mobilă, televizor sau mașină). Pentru a face cumpărături avantajoase, trebuie consultate anunțurile din ziare, ofertele magazinelor cu preț redus (*discount shops* și *thrift shops*), precum și ofertele din magazinele obișnuite. Sponsorul, agenția voluntară, prietenii sînt în măsură să dea sfaturi în această direcție.

a. Surse de informații referitoare la cumpărături

1. *Ziarele* sînt prima sursă de informare la îndemîna cumpărătorului chibzuit. Există, în general, trei rubrici ale unui ziar care publică informații utile asupra cumpărării și vînzării de produse sau asupra prestațiilor de servicii.

Reclama curentă (Ads), care este intercalată între textele articolelor ziarului. De obicei, aceste anunțuri enumeră produse sau servicii și prețurile lor curente. În cazul unei oferte speciale (la preț redus), textul reclamei este deosebit de bine pus în evidență.

A doua secțiune a ziarului care oferă informații pentru cumpărător este un *supliment* ce se distribuie împreună cu ziarul. Acest supliment se tipărește, în general, cînd se anunță o vînzare cu mari reduceri, care acoperă o varietate largă de produse.

Mica publicitate (Classified Ads). O rubrică separată a ziarului face reclama unui sortiment variat de produse noi sau folosite și constituie, de obicei, ultima parte a ziarului. Spre deosebire de reclama curentă, unde anunțurile sînt plătite de către firmele interesate, anunțurile de mică publicitate sînt plătite de către persoane private, care oferă un serviciu sau un produs spre vînzare, închiriere sau comercializare. Această rubrică (comparabilă cu mica publicitate din România, dar de proporții mult mai mari) conține anunțuri clasificate în mai multe categorii: CASE DE VÎNZARE, BICICLETE DE VÎNZARE, ANIMALE DE VÎNZARE, APARATE ELECTRICE DE VÎNZARE, etc.

Acest mod de informare oferă avantajul de a putea compara prețurile produselor similare și de a stabili care sînt magazinele cu ofertele cele mai avantajoase. Astfel cumpărătorul este scutit de deplasări inutile la mai multe magazine și poate să economisească timp.

2. *Cataloagele pentru cumpărarea prin poștă* cuprind liste de produse dintre cele mai variate. Unele pot conține doar câteva pagini referitoare la un domeniu anume, cum ar fi cataloage de semințe de flori, pe când altele pot prezenta, pe sute de pagini, o gamă foarte variată de produse. Din toată varietatea de cataloage existente sînt de reținut: *Sears, Roebuck & Co. Catalog*, *L. L. Bean Catalog*, *Spiegel Catalog*.

De obicei, cataloagele prezintă, pe lângă informații referitoare la produse (măsură, culori, materiale, ambalaje, etc.), necesare pentru comandarea lor, și fotografii ale articolelor de vânzare. Fiecare articol este prevăzut cu un număr de comandă care trebuie menționat la completarea formularului de comandă. Este de recomandat să nu recurgeți la acest serviciu decît după ce v-ați familiarizat foarte bine cu procedurile și condițiile cumpărării prin poștă.

3. «*Paginile galbene*» ale cărții de telefon sînt de asemenea o bună sursă de informații referitoare la cumpărături. Ele prezintă o listă a magazinelor și a produselor pe care acestea le comercializează. Aici mai apar și o serie de servicii de reparații din localitatea dumneavoastră.

b. Modalități de cumpărare avantajoasă

1. *Soldurile (Sales)*. Acestea sînt produse care se vînd la prețuri mai scăzute decît de obicei. Multe magazine au în permanență asemenea oferte speciale (on sale). Totuși, articolele oferite la preț redus și durata ofertei pot varia. Adesea se poate întîmpla ca în momentul în care ajungeți la magazin sortimentul respectiv să se fi epuizat («sold out»). În acest caz puteți uneori solicita un așa-numit «raincheck» care este un bon conținînd numele articolului cu preț redus, și prețul de vânzare, și care vă dă posibilitatea de a cumpăra respectivul produs la preț redus cînd va sosi din nou în stoc, chiar dacă atunci nu va mai fi oferit ca sold.

2. *Cupoanele*. Uneori se pot procura cupoane care permit cumpărarea unor produse la preț redus. De obicei aceste cupoane pot fi găsite sau în ziare, sau pe ambalajul mărfii deja cumpărate, sau sosesc fără a fi solicitate, prin poștă. În momentul în care v-ați hotărît să cumpărați un anumit produs trebuie să înmînați cuponul la casă. Majoritatea cupoanelor au un termen de valabilitate. Odată expirat termenul, cuponul nu mai poate fi utilizat.

c. Unde se fac cumpărăturile

În Statele Unite ale Americii există multe tipuri de magazine, iar paleta de bunuri și servicii oferite este extrem de variată. În continuare, vă prezentăm câteva dintre cele mai obișnuite locuri de făcut cumpărăturile:

1. *Supermagazinele (Supermarkets)*. *Supermarkets* sînt magazinele în care se cumpără în mod obișnuit alimentele. Ele sînt spațioase, moderne, și oferă o gamă foarte largă de produse alimentare. Pe lângă acestea, supermagazinele mai oferă și detergenți, cosmetice, ziare și reviste, câteva articole de îmbrăcăminte, precum și medicamente care se vînd fără rețetă.

2. *Magazinele universale (Department Stores)*. Acestea sînt magazine care vînd îmbrăcăminte, mobilă, aparate electrice de uz casnic, încălțăminte și multe alte produse.

3. *Magazine cu lucruri folosite anterior (Thrift Shops)*. Acestea sînt magazine cu prețuri foarte reduse și sînt cel mai adesea administrate de grupuri de caritate sau religioase. Americanii nu prețesc să cumpere îmbrăcăminte folosită sau mobilă veche.

4. *Piețele (Farmers Markets)*. În unele regiuni ale S.U.A. fermierii vin la oraș în anumite zile ale săptămînii pentru a vinde fructe proaspete, legume și flori. Deși prețurile pot fi uneori mai ridicate, calitatea mărfii este superioară celei din supermagazine.

5. *Magazinele alimentare specializate în produse străine (Ethnic Grocery/Food Stores)*. În aceste magazine puteți găsi, de exemplu, produse alimentare românești. Telemea se poate procura și în băcăniile grecești.

d. Plata cumpărăturilor

După efectuarea cumpărăturilor urmează, bineînțeles, plata lor. În Statele Unite *nu se obișnuiește* să te tîrguiești la cumpărături. Aceasta se face doar cînd este vorba de sume mari de bani, de exemplu la cumpărarea unui automobil, a unei case, etc. Se mai face și la piață, la piața de bechituri, sau cînd se cumpără direct de la producător.

Cea mai simplă formă de plată este cea în numerar (cash). Adesea însă, a purta cu sine sume mari de bani poate fi nepractic și, mai ales, nesigur. De aceea cei mai mulți recurg la cecuri sau la cărți de credit. Majoritatea magazinelor acceptă cecuri, dar cer prezentarea a două acte de identitate.

Deoarece nu este recomandabil să trimiteți bani în plic, cecurile personale sau mandatele poștale (money orders) sînt modalitățile cele mai sigure de plată prin poștă. Ordinele de plată sau mandatele poștale pot fi obținute la bănci sau oficii poștale contra sumei dorite de bani. Pentru acest sistem de plată se percep taxe în funcție de suma virată. Cărțile de credit permit cumpărarea de mărfuri pe credit. Și în acest sistem de plată se percep taxe suplimentare, din pricina intervalului de timp între cumpărare și plata efectivă. De aceea cumpărarea cu cărți de credit devine, în final, mai scumpă decît cumpărarea cu cecuri sau în numerar.

e. Impozitele pe mărfuri și chitanțele de plată

În majoritatea statelor federale, pe lângă prețul produsului se mai percepe și un impozit pe marfă, în funcție de valoarea acesteia. La cumpărare veți primi o chitanță de plată. Cumpărătorii americani obișnuiesc să păstreze aceste bonuri sau chitanțe de plată, deoarece numai pe baza lor se poate înapoia marfa.

f. Condiții de garanție

Garanțiile (warranties sau guarantees) protejează cumpărătorul în cazul cumpărării de mărfuri deteriorate sau alterate. Acestea stabilesc în scris o serie de responsabilități care revin atît cumpărătorului cît și vînzătorului, cum ar fi condiții de înlocuire sau reparare a produsului, sau eventuala despăgubire a cumpărătorului. Se stabilește de asemenea și un termen limită pînă la care produsul este în garanție. În anumite cazuri, i se cere cumpărătorului să trimită prin poștă o carte de întregistrare la firma producătoare, pentru a valida garanția.

g. Înapoierea produselor

Fiecare magazin are propriile sale condiții de returnare a mărfurilor cumpărate și este bine să vă informați asupra acestora. Păstrați cu grijă bonurile sau chitanțele de cumpărare, pentru cazul cînd ați să înapoiați marfa cumpărată.

Agențiile locale de protecție a consumatorilor pot interveni în ajutorul cumpărătorilor, le pot de sfaturi sau alt fel de asistență.

h. Cumpărarea pe credit

A cumpăra pe credit înseamnă a cumpăra cu bani care trebuie plătiți mai târziu: «Buy now, pay later» («cumpărați acum, plătiți mai târziu»). Există unele avantaje ale cumpărării pe credit. Creditul vă permite să intrați în posesia mărfurilor și să le folosiți, paralel cu efectuarea plății. Uneori se pot economisi bani cumpărând produse care se pot scumpi mai târziu. Cumpărarea pe credit implică însă și pericole. Există tentația de a cumpăra prea mult, de a vă îndatora mai mult decât vă permite venitul. De asemenea, în caz că creditul nu are acoperire, sau plata nu se efectuează prompt, mărfurile cumpărate pot fi sechestrate. Nu trebuie uitat nici că mărfurile cumpărate pe credit sînt, de fapt, mai scumpe, căci la prețul inițial se mai adaugă și dobînzile pe credit.

Cu toate acestea, luarea unui credit devine indispensabilă în cazul unor cumpărături mai mari, cum ar fi o casă sau o mașină. Luarea unui credit este un pas important în viața multor persoane sau familii.

Acordarea pentru prima oară de credite sau de împrumuturi în numerar în scopul unor cumpărături mai importante este dificilă. Este mai ușor de acordat credite pentru cumpărături mai mici, dar și atunci este uneori necesar să inspire încredere. Cum trebuie procedat? Prin deschiderea unui cont de economii și a unui cont curent al cărui limite nu trebuie depășite, prin achitarea la timp a notelor de plată, etc., veți reuși să obțineți un cont deschis sau o carte de credit la un magazin universal local.

Pentru familii este indicat ca fiecare dintre parteneri să posede credit la bancă, astfel încît în caz de divorț sau deces, să continue să aibă bonitate de plată («credit rating»).

Ce înseamnă bonitate de plată («credit rating»)? În esență, a fi achitat cu promptitudine toate ratele unui credit sau a nu fi avut datorii neplătite. Magazinele sau firmele care doresc să se informeze asupra bonității dumneavoastră de plată se consultă de obicei cu un birou local de credit. Un birou de credit ține evidența tranzacțiilor financiare prezente și trecute ale unui individ, precum și a datelor sale personale și familiale semnificative. Aceste birouri eliberează la cerere o copie a cotei de credit și pot solicita corectarea eventualelor erori.

La anumite cărți de credit plățile se fac în întregime la sfîrșitul ciclului de plată, ceea ce înseamnă că o cumpărătură mai mare nu se poate face în timp, prin plăți mai mici. Este de asemenea important de știut faptul că

firmele care acordă cărți de credit percep dobânzi de 21%. Este necesar să citiți cu atenție toate condițiile impuse de către cărțile de credit, înainte de folosirea lor. În cazul pierderii sau furtului unei cărți de credit trebuie anunțată imediat compania emitentă, pentru a împiedica persoanele neautorizate să facă uz de aceasta.

3. SERVICIILE BANCARE

Americanii acordă o mare atenție serviciilor oferite de bănci ca rezultatul marii varietăți de servicii convenabile pe care băncile le pun la dispoziția clienților lor. Cele mai curențe servicii sînt:

a. Conturile curențe (*Checking accounts*)

Conturile curențe sînt cele mai uzuale servicii ale băncilor și veți fi probabil nevoit să vă deschideți un asemenea cont, în momentul cînd veți începe să lucrați. Majoritatea oamenilor se feresc să poarte asupra lor mari sume de bani, din motive de siguranță și de aceea folosesc cekuri pentru plata cumpărăturilor curențe. Deschizînd, un cont, posesorul are dreptul să-și păstreze banii în contul respectiv și să-i retragă cînd are nevoie. Banca eliberează clientului cekuri pe care el le poate completa și folosi ca mijloc de plată. În vederea deschiderii unui cont curent, trebuie să vă prezentați la bancă și să îndepliniți anumite formalități, de exemplu completarea unei forme cu specimenul de semnătură. Alegerea unei anumite bănci depinde de tipul de servicii pe care aceasta le oferă, de apropierea de domiciliul clientului, sau de orar. Soții și soțiile pot deschide un cont comun, pentru ca fiecare să poată semna cekuri.

Persoanele care dețin conturi curențe trebuie să se familiarizeze cu patru procedee de bază: formularul de depunere (deposit slip), cekul (check), rotorul carnetului de cekuri (checkbook stub sau register) și extrasul lunar al conturilor (monthly account statement).

1. *Formularele de depunere (Deposit slips)*. Deschiderea unui cont oferă posibilitatea depunerii regulate de bani. Formularele de depunere conțin, de obicei, numele clientului (sau numele ambilor soți, în cazul unui cont comun), precum și numărul de cont tipărit sau rubrica în care trebuie notat acest număr. Aceste formulare servesc drept fișe de evidență pentru cazul în care clientul depune mai multe cekuri sau bani în numerar în același timp. Clientul va completa acest formular și îl va înainta, împreună cu suma

respectivă, casierului, care îi va da o chitanță de primire. Formulare de depunere necompletate se eliberează în momentul deschiderii unui cont și pot fi obținute de fiecare dată la sediul băncii.

2. *Cecurile (Checks)*. Cecurile pot fi completate și semnate numai de către persoana pe numele căreia a fost deschis contul respectiv. La completarea unui cec trebuie să includeți:

1. data eliberării cecului,
2. numele instituției sau persoanei căreia îi sînt destinați acești bani,
3. suma de bani în cifre, de ex. \$10.00, \$35.50 (dolari și cenți),
4. suma de bani în litere, de ex. «ten dollars and no/100», «thirty-five dollars and 50/100»,
5. semnătura (identică cu specimenul de semnătură de pe formularul bancă).

Cecuri în alb («blank checks» = cecuri necompletate) sînt eliberate la deschiderea unui cont și reînnoite contra unei mici taxe. Fiecare cec în alb conține numele, adresa, numărul cecului și numărul de cont al posesorului. Trebuie să verificați de fiecare dată dacă cecul este completat corect. În cazul pierderii unui cec trebuie anunțată imediat banca, pentru a bloca plata contravalorii cecului pierdut.

3. *Cotorul cecului (Checkstub sau Register)*. În momentul completării cecului, trebuie să notați pe cotorul carnetului de cecuri data eliberării, numele persoanei beneficiare și suma plătită. Acest cotor conține evidența totală a plăților, pe baza căreia se poate stabili în permanență «balanța» contului sau soldul. Această este suma rămasă la dispoziția dumneavoastră.

4. *Extrasul conturilor (Account statement)*. De obicei, banca trimite lunar fiecărui client un extras al conturilor, care conține toate intrările și ieșirile de pe un cont într-o perioadă dată, precum și taxele lunare pentru operațiile bancare. Unele bănci percep o taxă fixă lunară pentru operațiile bancare, altele taxează fiecare operație în parte, iar altele folosesc o combinație a acestor metode. Există foarte puține bănci care nu percep asemenea taxe. Indiferent de metodă, taxa trebuie să apară pe extrasul lunar al conturilor. Este recomandabil să comparați extrasele lunare ale băncii cu cotorul carnetului dumneavoastră de cecuri, pentru a evita eventualele erori. În

fine, cecurile plătite (sau copiile acestora) sînt trimise clientului, împreună cu extrasul lunar, ele devenind astfel dovezi de plată.

Foarte multe bănci acordă în ultima vreme dobînzii pe conturile curente, cu condiția ca balanța pozitivă (banii existenți în cont) să fie destul de ridicată. Plata dobînzilor se face pe perioade de timp diferite (lunar, anual). Efectuarea plății dobînzilor apare pe extrasul lunar al conturilor.

Eliberarea unui cec care depășește suma de bani existentă în cont este cunoscută sub numele de *overdrawing* (depășirea contului) și poate avea consecințe serioase pentru cel care recurge la aceasta: banca poate lichida contul sau poate retrage clientului bonitatea de credit. În cazuri mai grave, depășirea contului cu sume mari de bani poate avea consecințe penale pînă la pedeapsa cu închisoarea. Astfel de situații pot fi evitate numai dacă aveți un cont cu drept de depășire.

b. Conturile de economii

Deschiderea unui cont de economii nu cere formalități deosebite. Pentru aceasta este nevoie doar de prezentarea unei Social Security card (Carte de asigurare socială) și de o anumită sumă de bani. Conturile au scopul de a permite depunerea banilor și de a primi dobînzii pentru aceștia.

Pentru anumite conturi de economii se eliberează un carnet de economii («passbook»), în care se înregistrează depunerile și retragerile de bani, dobînzile realizate și eventualele taxe. Carnetul rămîne la posesor și trebuie prezentat la depunerea sau retragerea de bani.

Băncile comerciale nu sînt singurele instituții care acordă dobînzii pe banii depuși. Casele de împrumuturi și economii (savings and loan institutions), sindicatul (labor unions) și casele de ajutor reciproc (credit unions) sînt de asemenea instituții la care vă puteți depune economiile.

c. Împrumuturile

Băncile nu sînt nici singurele instituții care oferă credite. Ele însă acordă împrumuturi cu dobînzii convenabile și de aceea ele sînt primele la care trebuie să vă adresați cînd doriți un credit.

Pentru majoritatea celor care s-au stabilit de curînd într-o localitate va fi dificil să obțină chiar și un credit mic, dacă nu cunosc pe cineva care să garanteze pentru ei («good credit risk») și care este de acord să

contrasemneze cererea de credit. Acesta se obligă ca, în cazul neachitării creditului, să preia plata sumei restante. Cine îndeplinește condițiile garantării unui împrumut? Majoritatea băncilor acceptă ca garanți persoanele care au un venit fix, un cont la bancă și dispun de bonitate de plată.

d. Seifurile băncilor (Safety deposit boxes)

Seifurile sînt locurile cele mai sigure de depunere a hîrtilor de valoare și a obiectelor de preț. Acestea sînt boxe sau casete încuiate, de diverse mărimi și sînt puse la dispoziția acelor care doresc să își depună în siguranță obiectele de valoare. Unele bănci includ acordarea de seifuri în serviciile curente oferite clientului. Majoritatea însă percep o mică taxă pentru aceste seifuri.

B. CONCLUZIE

După cum ați observat, practicile financiare în Statele Unite sînt foarte complexe, dar refugiații se pot feri de greșeli, folosind informațiile cuprinse în acest capitol sau cele furnizate de alte surse, cum ar fi băncile sau presa. Din cauză că în primii ani s-ar putea ca refugiații să dispună de resurse financiare reduse, este important ca ei să folosească cît mai judicios posibil banii care le stau la dispoziție. Aceasta se poate realiza prin administrarea banilor cu grijă, prin efectuarea de cumpărături prin compararea prețurilor și prin folosirea adecvată a creditelor și a serviciilor bancare.

CAPITOLUL IV

EDUCAȚIA ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII

A. INTRODUCERE

Instituțiile de educație din Statele Unite ale Americii reflectă valorile de bază ale națiunii, în mod special ideea că toată lumea trebuie să dispună de șanse egale. Educația este accesibilă fiecăruia, indiferent de vîrstă, rasă, apartenență etnică sau clasă socială.

Legea americană prevede învățămîntul obligatoriu de la vîrsta de șase pînă la șaisprezece ani. Majoritatea elevilor au cel puțin 12 ani de școlarizare, părăsind școala la 17 ani. Școlarizarea este de obicei împărțită în două trepte: treapta «elementară» (6-11 ani) și treapta «secundară» (12-17 ani). După absolvirea treptei secundare se acordă o «high school diploma» (echivalentă, în mare, cu liceul din România). Schema următoare ilustrează primii 12 ani de școală în Statele Unite. Copiii dumneavoastră pot urma diverse școli din localitate, în funcție de vîrstă și de modul în care forul local de învățămînt împarte cei 12 ani de școală.

Educația Elementară

(numită:

primary school, grade school,
elementary school)

vîrsta:	6	clasa	1
	7		2
	8		3
	9		4
	10		5
	11		6

Educația Secundară

(numită:

middle school, high school, etc.)

vîrsta:	12	clasa	7
	13		8
	14		9
	15		10
	16		11
	17		12

Persoanelor în vîrstă de peste 18 ani li se oferă de asemenea posibilitatea de a-și continua educația școlară. Aceștia însă pot frecventa o școală paralel cu efectuarea unei munci cu orar redus.

În continuare vă oferim câteva aspecte privind posibilitățile de școlarizare și responsabilitățile implicate.

1. EDUCAȚIA COPILOR

a. Tipuri de școli

1. *Școlile publice (Public schools)*. Toți copiii pot frecventa timp de 12 ani o școală publică. Unele școli publice oferă adesea un an de grădiniță («kindergarten»). Grădinița constituie treapta preșcolară. Învățământul public este finanțat din impozitele plătite de către membrii unei comunități. Fondurile sînt administrate în fiecare localitate de către o comisie școlară («school board»), ai cărei membri sînt aleși dintre cetățenii localității respective. Deoarece fiecare cetățean poate astfel participa la sistemul de educație local, acesta poartă numele de educație publică.

În toate școlile publice din Statele Unite se predau materii de bază, cum ar fi: scris și citit, matematică, istoria Statelor Unite și istoria universală, științe naturale, desen și muzică, precum și educație fizică. Tematica este stabilită de către Comisia școlară locală sau de către Departamentul de Stat pentru Educație (Ministerul Învățămîntului). Din această cauză, tematica materiilor poate diferi de la stat la stat, de la oraș la oraș, sau chiar de la școală la școală.

În treapta elementară există materii obligatorii. În treapta secundară, materiilor obligatorii li se adaugă cele la alegere. Multe școli secundare oferă și cursuri de specializare într-o meserie: mecanică auto, tîmplărie, gospodărie, agricultură, precum și posibilitatea calificării în munca de vînzător sau cea de secretariat. Foarte adesea, elevii care intenționează să muncească imediat după absolvirea treptei secundare, vor alege asemenea cursuri pentru a-și dezvolta aptitudinile profesionale. Aceste materii sînt facultative pentru toți elevii unei școli.

2. *Școlile particulare (Private schools)*. Pe lângă școlile publice, în Statele Unite există și foarte multe școli particulare. Multe dintre acestea sînt școli confesionale. Școlile particulare percep de obicei taxe de școlarizare sau de înmatriculare, care pot fi mai mari sau mai mici, în funcție de școala respectivă. Aceste taxe trebuie plătite direct școlii, și nu prin intermediul impozitelor. Chiar dacă copiii dumneavoastră frecventează o școală particulară tot va trebui să plătiți impozite pentru a susține școlile publice.

3. *Învățământul preșcolar (Pre-schools)*. Sistemul de învățământ preșcolar cuprinde copiii pînă la vîrsta de șase ani. Aceștia frecventează grădinițe (kindergartens, nursery schools, pre-schools). Acestea sînt, de regulă, instituții particulare și percep o taxă de școlarizare. Uneori grădinițele fac parte din sistemul școlar public. În acest caz, grădinițele pot percepe sau nu o taxă de școlarizare, iar frecventarea lor este sau nu obligatorie. Majoritatea grădinițelor admit copii între vîrsta de doi și cinci ani.

b. Informații suplimentare

1. *Corpul didactic (School staff)*. În treapta elementară, un învățător preia, de obicei, responsabilitatea unei clase și predă toate materiile. În treapta secundară, însă, există profesori de specialitate, care predau numai o materie. Predarea se face în cabinete de specialitate. Pe lîngă profesori există și consilieri școlari, care se ocupă de problemele elevilor și îi ajută în orientarea profesională.

2. *Transportul*. În cazul în care școala se află în apropierea casei, copiii pot merge pe jos. Pentru copiii care locuiesc departe de școală de obicei se pun, la dispoziție gratuit autobuze școlare.

3. *Frecventarea cursurilor*. Orarul școlar cuprinde de regulă șase ore pe zi, de luni pînă vineri. Anul școlar începe, de obicei, în septembrie și se încheie în iunie; iunie, iulie și august sînt luni de vacanță. Atunci școlile organizează meditații pentru elevii cu rezultate slabe la învățatură sau oferă activități de recreere, la care participarea este facultativă.

Pe lîngă vacanța de vară există și alte vacanțe mai scurte în timpul anului școlar, cînd școala este închisă. Unele grupuri etnice sau religioase au sărbători tradiționale care nu coincid cu vacanțele școlare obișnuite: în aceste cazuri, părinții sînt adesea rugați să anunțe în scris absența copiilor de la școală.

Părinții poartă responsabilitatea frecventării regulate a școlii de către copiii lor. Cînd aceștia lipsesc de la școală, părinții trebuie să explice motivele absenței, fie telefonic, fie în scris. Absențele nemotivate, mai ales cînd se repetă, pot duce la eliminarea din școală. În acest caz părinții sînt convocați la școală pentru a discuta problema cu conducerea școlii.

4. *Masa de prînz.* De obicei, elevii iau masa de prînz la școală. În multe școli este interzisă părăsirea școlii în timpul prînzului. În general, elevii își aduc mîncarea de acasă sau o pot cumpăra de la cantina școlii. Mîncarea oferită este ieftină și consistentă.

5. *Manuale.* Majoritatea școlilor publice împrumută elevilor manualele de care au nevoie în timpul anului școlar. Cărțile trebuie înapoiate la sfîrșitul anului școlar. Dacă un manual este deteriorat, pierdut sau dacă nu este înapoiat, părinții trebuie să suporte costurile de înlocuire.

6. *Cursuri de limba engleză.* Există diferite modalități de a-i ajuta pe elevii care nu vorbesc limba engleză. Școlile organizează, pentru elevii ce nu vorbesc de loc limba engleză sau au cunoștințe reduse, cursuri în care aceasta conține ca limbă străină (English as a second language: ESL). Uneori se asigură chiar și educația bilingvă, adică unele materii sînt predate în limba maternă a elevului. În cazul în care nu există suficienți elevi pentru un curs special de limba engleză, școala poate organiza meditații pentru acești elevi. Este recomandabil ca părinții să se informeze dacă copilul lor primește suficient sprijin pentru învățarea limbii engleze.

7. *Sistemul de notare.* Notarea se face după diferite criterii. Acestea includ: frecvența, efectuarea temelor de acasă, lucrări scrise (tests), precum și activitatea în clasă. Există mai multe sisteme de notare. Conform sistemului tradițional se folosesc litere de la A la F, în care A înseamnă «foarte bine», iar F «insuficient». Alte școli folosesc o scală numerică, sistemul S/U (satisfăcător/nesatisfăcător) sau sistemul promovat/corigent. Un număr redus de școli folosesc sistemul de caracterizări în care profesorul analizează activitatea școlară a elevilor. Trecerea dintr-o treaptă în alta sau din școala elementară în cea secundară nu se face, de regulă, pe bază de lucrări scrise. Dacă rezultatele la învățatură ale elevului sînt satisfăcătoare, el va putea frecventa în viitorul an școlar treapta imediat superioară. În unele state americane însă, elevii trebuie să se supună unor teste de verificare a cunoștințelor de bază pentru a absolvi liceul («high school»). Testele nu sînt însă identice cu examenele de absolvire a unui liceu, și care sînt examene necesare pentru admiterea în învățămîntul superior.

Uneori elevii sînt supuși unor teste standardizate, adică teste date la mai multe școli din întreaga țară. Acestea nu urmăresc promovarea dintr-o treaptă de învățămînt în alta, ci servesc doar comparării nivelului de cunoștințe al elevului cu nivelul mediu pe plan național.

Copiii sînt școlarizați conform vârstei împlinite. Unele școli testează copiii care au depășit vârsta de 6 ani. Acestea *nu sînt teste de admitere în școală*, ci servesc doar plasării elevilor în clasa potrivită.

8. *Activități extrașcolare.* Pe lângă orele de clasă și programul obișnuit zilnic, majoritatea școlilor oferă o mare varietate de activități sportive și culturale, în timpul orelor sau după orele de curs. Printre acestea se numără: baschet, fotbal, soccer (fotbal european), baseball, atletism, volei, cercuri de teatru, cercuri de dezbateri, cercuri de limbi, participarea la ziarul sau revista școlii, cercuri de artă, ș.a.m.d. Multe cercuri permit elevilor să-și dezvolte talentele sau aptitudinile într-un anumit domeniu și pot fi importante pentru orientarea profesională. Unele școli *nu* privesc activitățile extrașcolare ca o parte integrantă a cerințelor de bază ale școlii, și de aceea nu permit elevilor participarea la aceste activități decît dacă au rezultate satisfăcătoare la învățatură.

9. *Disciplina în școli.* Pe lângă activitatea în clasă, se așteaptă de la elevi să-și facă temele de acasă la timp. Elevii care întîrzie, fără a putea prezenta o motivare scrisă sau cei care nu prezintă temele de acasă la timp pot fi pedepsiți. Măsurile disciplinare diferă de la caz la caz. Acestea pot consta în teme suplimentare pentru acasă, rămîinerea la școală după orele de curs, interzicerea participării la anumite activități sau admonestarea de către directorul școlii ori un alt cadru didactic. În majoritatea școlilor americane sînt interzise pedepsele corporale.

c. Probleme ale adaptării la viața școlară

În procesul de adaptare la viața școlară copiii refugiaților pot fi confrunțați cu o serie de probleme. Dacă încă nu vorbesc limba engleză, ei pot avea sentimentul că sînt ignorați de colegii de clasă. Aflat într-o țară necunoscută, copilul se poate simți foarte însingurat. Acest sentiment dispăre pe măsură ce posibilitățile de comunicare ale copilului cresc.

Practica punerii copiilor care nu vorbesc încă limba engleză și a altor copii cu probleme speciale direct într-o clasă normală («mainstreaming») constituie o altă posibilă sursă de dificultăți. Această practică este mai frecventă în localități mici, unde școlile au un număr redus de copii de refugiați și resurse restrînse de finanțare a unor programe speciale. Nu întotdeauna există interpreți, din care cauză problemele de comunicare sînt la început deosebit de serioase. În general însă, în ciuda acestor dificultăți, elevii fac progrese mari în cîștigarea siguranței de sine și în participarea totală la viața școlară. Faptul nu este surprinzător, deoarece copiii dispun

de un deosebit talent de a învăța limbi străine și de a se adapta noilor condiții de viață.

O problemă mult mai serioasă cu care sînt confrunțați copiii refugiaților, mai ales în marile aglomerări urbane, este prezența tensiunilor etnice și rasiale în cadrul școlii. Confruntările dintre diversele grupuri etnice pot avea mai multe cauze. Ele pot apărea din simplă suspiciune, trezită de necunoașterea reciprocă a obiceiurilor și a modului de viață propriu diverselor minorități. Cadrele didactice acordă o atenție deosebită confruntărilor etnice sau rasiale. În asemenea cazuri, este bine ca dumneavoastră (sau copilul dumneavoastră) să luați contact cu profesorii. *Feriți-vă totuși să calificați orice ceartă nevinovată drept un conflict serios.*

d. Munca și studiul

Tinerii au posibilitatea de a munci în paralel cu frecventarea unei forme de învățămînt. Mulți fac uz de aceasta. Cele mai obișnuite ocupații pentru elevi sînt: distribuirea ziarelor, grădinaritul, supravegherea copiilor mai mici (baby-sitting), munca în supermagazine sau în restaurantele cu autoservire. Tinerii depun aceste activități înainte sau după orele de curs, sau la sfîrșit de săptămîină. În timpul vacanței de vară, ei pot prelua chiar și un loc de muncă cu normă întreagă.

e. Responsabilitățile părinților

Părinții sînt obligați să-și înscrie copiii la școală imediat după sosirea în Statele Unite. De obicei, sponsorii sînt aceia care îi ajută pe noii sosiți să-și înscrie copiii la școală. Chiar dacă ați sosit la mijlocul unui an școlar trebuie să vă înscrieți copilul imediat la școală și să nu așteptați pînă la începerea noului an școlar. Alegerea școlii depinde de zona în care locuiți și de clasa pe care copilul trebuie în mod normal să o frecventeze.

Pentru înscrierea copilului la școală sînt necesare cîteva acte. Cel mai important este legitimația I-94 a copilului; de asemenea, certificatul de naștere sau de botez, fișa de vaccinare sau de evidență medicală, sau alte documente obținute de la agențiile locale care indică, de exemplu, domiciliul copilului. La înscriere se cer următoarele informații:

1. numele și prenumele copilului
2. data de naștere / vîrsta
3. adresa / numărul de telefon
4. certificatul de vaccinare / fișa de evidență medicală

5. numele părinților
6. adresa locului de muncă a părinților și numărul de telefon.

În multe școli se cere efectuarea unui examen medical, înainte de a înscrie copilul la școală. Legile statului respectiv prevăd, de asemenea, anumite vaccinări. Părinții trebuie să se informeze asupra acestor cerințe la înscrierea copiilor la școală.

Deși învățământul public este în mare măsură gratuit, există totuși unele costuri care trebuie suportate de către părinți: împrumutarea cărților, diverse materiale școlare, precum și taxe speciale pentru activitățile sportive sau ale cercurilor de specialitate.

Se așteaptă de la părinți să ia parte activă la viața școlii. Părinții sînt încurajați în a-și observa copiii la școală și a lua contact cu cadrele didactice, chiar dacă cunoștințele de limbă sînt reduse. Unele școli organizează, în mod regulat, conferințe cu părinții. La cele mai multe școli există o Asociație a părinților și profesorilor (Parent-Teacher Association, PTA). Aceștia se întîlnesc în mod regulat pentru a discuta programe și strategii școlare, căi de îmbunătățire a metodelor de educație în școală, precum și alte teme.

Profesorii americani apreciază observațiile și întrebările care vin din partea părinților. Contactul cu părinții ajută cadrele didactice în evaluarea propriilor activități și le dă ocazia de a comunica părinților rezultatele la învățatură ale elevilor. Legătura cu școala îi ajută pe părinți să ia parte mai activă la viața noii comunități.

f. Perspective după absolvirea unui liceu

Absolvenții unui liceu (high school) dispun de sprijinul consilierului școlar în vederea orientării profesionale. Iată cîteva posibilități:

1. Preluarea unui loc de muncă. Acesta poate da ocazia dezvoltării aptitudinilor profesionale.
2. Înscrierea la o școală profesională sau tehnică.
3. Înscrierea într-un colegiu de doi ani.
4. Înscrierea într-un colegiu de patru ani sau la universitate.

Persoanele care doresc să-și continue educația într-un colegiu de doi sau patru ani sau într-o universitate trebuie să se supună uneori unui examen de admitere «standardizat» (aceleași pe plan național). Rezultatele obținute la acest examen sînt un criteriu în admiterea într-un colegiu sau într-o universitate. Studenții străini trebuie să se supună de obicei și unui test de limbă care cere o bună cunoaștere a limbii engleze. Alte criterii luate în considerare sînt rezultatele la învățătură, precum și dovada participării la cercuri de specialitate și activități extrașcolare.

Studiile superioare *nu* sînt gratuite și pot fi uneori foarte costisitoare. Colegiile și universitățile particulare percep taxe de studiu mai ridicate decît colegiile sau universitățile comitatului sau statului respectiv. Aceasta nu spune însă nimic despre calitatea instituțiilor respective. Pentru a putea plăti taxele de studiu tinerii au posibilitatea de a lucra înaintea începerii studiilor, sau paralel, iar cei mai mulți aleg varianta ultimă.

2. EDUCAȚIA ADULȚILOR

Educația este un proces care durează o viață întreagă. Majoritatea americanilor o demonstrează prin participarea permanentă la forme de școlarizare și activități educative. După încheierea treptelor de învățămînt obligatoriu, taxele de școlarizare revin direct celui care dorește să se instruiască mai departe. Este obișnuit ca persoanele adulte să preia un loc de muncă cu normă întreagă, paralel cu frecventarea unei forme de școlarizare cu orar redus (vezi și sistemul de învățămînt seral în România). Școlile oferă cursuri serale sau la sfîrșitul săptămînii pentru a veni în întîmpinarea cursanților ocupați în cîmpul muncii. Aceste forme de învățămînt se adresează doar adulților. Se obișnuiește, de asemenea, ca preluarea unui loc de muncă să servească finanțării studiului.

Scoțul care determină pe cei mai mulți să studieze este îmbunătățirea calificării profesionale și, implicit, sporirea șanselor pe piața muncii. Cu toate acestea, ar fi nerealist să se afirme că cel care dispune de o formație teoretică superioară are, virtual, și cele mai multe șanse în cîmpul muncii. Realitatea a demonstrat că anumite locuri de muncă calificată sînt la fel sau mai bine remunerate decît un post de înaltă calificare care presupune o formație școlară deosebită. Pentru determinarea tipului de școlarizare potrivită este necesară o prospectare amănunțită a ofertelor de muncă din zona geografică în care doriți să vă stabiliți. Trebuie luate de asemenea în considerare posibilitățile pe care le oferă preluarea unui loc de muncă cu

normă întreagă (calificarea la locul de muncă, vechimea în muncă, diverse benficii, etc.) În aceste condiții este mai rentabil ca studiul să fie început mai târziu.

În continuare ne vom ocupa de instituțiile și programele cele mai frecvente care vin în întâmpinarea persoanelor doritoare să învețe mai departe.

a. Engleza ca limbă străină (ESL)

Cei care nu vorbesc încă limba engleză au posibilitatea de a o învăța aproape în toate regiunile Statelor Unite. Iată câteva dintre aceste posibilități:

1. *Adult Basic Education (ABE) Programs (Programe de educație de bază pentru adulți)*. Acestea sînt oferite de comisiile școlare locale. Pe lângă alte cursuri, ele mai oferă posibilitatea învățării limbii engleze. Uneori se percepe o mică taxă, alteori cursurile sînt gratuite. Aceste cursuri oferă participanților ocazia de a intra în contact cu alți cursanți din diverse părți ale lumii.
2. *Agențiile voluntare (Volags)*. Agențiile voluntare oferă uneori cursuri le limbă engleză precum și cursuri de civilizație americană. Noii veniți trebuie să se informeze asupra acestor cursuri la agențiile voluntare locale sau la sponsori.
3. *Bisericile* și unele grupuri religioase care se ocupă de problemele refugiaților oferă uneori și cursuri de limba engleză sau de civilizație americană.
4. *Școlile de limbi* oferă uneori cursuri de limba engleză, dar la prețuri destul de ridicate.
5. *Meditatorii*. Refugiații proaspăt sosiți în S.U.A. au uneori posibilitatea de a învăța limba engleză cu un meditator. Acesta poate fi sponsorul, un vecin sau o cunoștință întâlnită într-o organizație locală sau la biserică. Unii meditatori își oferă în mod dezinteresat serviciile, pe cînd alții (în special profesorii particulari) cer plata meditațiilor. Meditațiile sînt o alternativă valoroasă pentru învățarea limbii în cazul în care nu se oferă programe speciale pentru aceasta.

6. *Forme de autoajutorare în învățarea limbii.* Dacă în localitatea în care v-ați stabilit nu se oferă cursuri de limbă engleză pentru străini, va trebui să profitați de alte modalități pentru a învăța limba. Iată câteva sugestii:

- străduiți-vă să vă adresați în limba engleză în orice situație: la magazin, la bancă, în conversațiile cu vecinii dumneavoastră; chiar dacă învățați numai unul sau două cuvinte noi pe zi, aceasta vă va ajuta să vă dezvoltați cunoștințele de limbă;
- vizionați programele de televiziune și căutați să rețineți anumite cuvinte sau expresii tipice; folosiți-le în conversația cu prietenii sau vecinii americani;
- folosiți un dicționar bilingv pentru a învăța cuvinte noi; rugați pe un prieten american să pronunțe aceste cuvinte și să formeze propoziții cu ele; repetați-le de mai multe ori;
- folosiți manualele de limbă engleză ale copiilor dumneavoastră;
- există manuale de învățarea limbii engleze fără profesor, dar acestea sînt destul de scumpe.

b. Programe și cursuri de educație de bază a adulților (ABE)

Pe lângă cursurile de învățare a limbii engleze, mai există și alte forme de școlarizare pentru adulți în vederea obținerii diplomei de absolvire a unui liceu, precum și cursuri de interes general. Unele oferă posibilitatea schimbului de experiență, altele sînt specializate în pictură, olărit, croitorie, gătit, sau reparații auto. Aceste cursuri se țin de obicei seara într-o școală și costă foarte puțin (un fel de «universitate populară»).

c. Școlile profesionale și tehnice

Aceste școli urmăresc pregătirea elevilor pentru învățarea unei profesii. Ele sînt oferite de școli profesionale sau tehnice particulare sau ca programe separate, în majoritatea colegiilor de doi ani. Pentru cursuri se percep taxe care variază de la caz la caz. Școlile pregătesc elevii pentru diferite profesii: sudor, asistent medical sau dentar, tehnician electronist, programator de calculatoare, mecanic de reparații caroserii auto, precum și calificări în munca de secretariat.

d. Colegii și universități

În Statele Unite există două tipuri de colegii și universități: institute de doi ani și institute de patru ani. Acestea pot fi publice sau particulare. Institutele de doi ani sînt numite «junior colleges» sau «community colleges», iar cele de patru ani, simplu, colegii sau universități. În general, colegiile sînt mai mici și au mai puține catedre de specialitate decît universitățile.

Colegiile de patru ani și universitățile oferă în schimb un spectru larg de specialități în domeniile științelor exacte, științelor sociale, artei, disciplinelor umanist. În primii doi ani studenții trebuie să frecventeze o serie de cursuri de bază, înainte de a se putea concentra asupra domeniului ales (de exemplu fizică, matematică, pedagogie, istoria artei). După obținerea licenței, studiul universitar poate fi continuat în așa-numitele «graduate schools» (studii post-universitare).

Colegiile de doi ani sînt orientate mai mult practic, dar oferă și o pregătire teoretică de ordin mai general pentru studenții care doresc să se transfere la institutele de patru ani.

Taxele de școlarizare la colegii și universități sînt foarte diferite. Institutele publice, care aparțin statului sau comitatului, sînt subvenționate de către guvern; acestea percep taxe mai mici decît cele particulare, care sînt finanțate în cea mai mare parte din taxele încasate de la studenți. În continuare vă oferim o listă comparativă a taxelor de studiu, și a costurilor cazării și cantinei, pentru anul universitar 1985-1986 la trei institute de învățămînt superior din zona Washington, D.C. (Cărțile și cheltuielile personale nu au fost luate în considerare).

Universitate particulară de patru ani

Taxă:	9.300 dolari/an
Cazare și cantină:	<u>3.600 dolari/an</u>
Total:	12.900 dolari/an

Universitate publică de patru ani

Taxă:	1.500 dolari/an (pentru studenții din statul respectiv)
Cazare și cantină:	<u>3.420 dolari/an</u>
Total:	4.920 dolari/an

Taxă:	4.200 dolari/an (pentru studenții din alt stat)
Cazare și cantină:	<u>3.420 dolari/an</u>
Total:	7.620 dolari/an

Colegii de doi ani

Taxă:	800 dolari/an (pentru studenții din statul respectiv)
Cazare și cantină:	(nu sînt asigurate)

Taxă:	3.465 dolari/an (pentru studenții din alt stat)
Cazare și cantină:	(nu sînt asigurate)

Ați guvernul federal, cît și școlile cu resurse financiare suficiente sau organizațiile de caritate, acordă studenților împrumuturi cu dobînzii mici. Cea mai obișnuită sursă de burse este guvernul federal. Există de asemenea o serie de burse speciale acordate studenților deosebit de dotați dar cu resurse financiare modeste, precum și programe inițiate în scopul finanțării studiului prin muncă. Informații precise și cereri de înscriere în astfel de programe trebuie obținute de la oficiul de ajutor financiar (Financial Aid Office) al colegiului sau universității respective. Deoarece fondurile pentru aceste programe s-au redus în ultima vreme, concurența pentru obținerea unei burse este mare.

e. Serviciul militar

Între resursele, adesea trecute cu vederea, se numără serviciul militar activ, cel de rezervă și Garda Națională (National Guard) a Statelor Unite. În timp ce înrolarea în serviciul militar activ implică un program integral de pregătire, atât serviciul militar de rezervă cît și Garda Națională sînt servicii destinate celor care se află în cîmpul muncii. Fiecare unitate locală se întrunește la date fixe la sfîrșit de săptămîină și, de obicei, odată pe an are loc o concentrare («tour of duty») care durează circa două săptămîni. Drept recompensă, participanții pot beneficia de cursuri de pregătire în diverse specialități și primesc o retribuție parțială.

Condițiile de recrutare sînt peste tot aceleași:

- militarul activ trebuie să fie cetățean american sau să posede statutul de rezident permanent (Legitimația I-551), pe care refugiatul o poate solicita după un an de domiciliu stabil în S.U.A.;

- fiecare militar activ trebuie să se supună unui examen medical;
- militarul activ trebuie să treacă un examen scris de limba engleză;
- militarului activ i se va verifica biografia în scopuri de securitate.

Testul de verificare este cunoscut sub numele de «National Agency Check». Pentru aceasta se cer actele de identitate, o declarație sub jurământ, precum și referințe referitoare la activitatea în câmpul muncii sau serviciul militar prestat anterior. Vă puteți înrola în serviciul militar de rezervă sau în Garda Națională, provizoriu în timp ce are loc verificarea dumneavoastră.

B. CONCLUZIE

Probabil cel mai eficient instrument de adaptare a noului venit la modul de viață american este manifestarea unei atitudini deschise față de realitatea americană și limba engleză. Acesta trebuie să profite de orice ocazie care se ivește în fiecare zi: discuții cu colegii de muncă, cu vecinii sau la cumpărături. Părăsind relativa siguranță pe care o oferă căminul pentru a explora împrejurimile, folosind serviciile publice și comunicînd cu alți oameni, aveți toate posibilitățile de a face cunoștință cu civilizația americană. Chiar dacă primele încercări de comunicare eșuează, orice deziluzie este și o lecție de viață. În general, refugiații care depun eforturi susținute în cunoașterea noilor realități sînt și primii care au succes în Statele Unite.

CAPITOLUL V

SISTEMUL SOCIAL, POLITIC ȘI RELIGIOS

A. INTRODUCERE

Acest capitol descrie complexul de relații pe care refugiații le vor stabili în contact cu organizațiile sociale și politice din Statele Unite: școli, servicii de sănătate, servicii sociale, precum și instituții politice, de la Congresul Statelor Unite până la Comisia Școlară locală. Din pricină că organizațiile locale diferă de la o localitate la alta, refugiații ar trebui să ceară sfatul unui sponsor, unei agenții voluntare sau unei persoane informate pentru a afla ce servicii le stau la dispoziție și cum pot fi obținute.

Capitolul cuprinde trei părți:

- *Serviciile sociale.* Prima secțiune descrie felul serviciilor care se oferă persoanelor cu un venit mic sau celor care au probleme deosebite. Deoarece aceste servicii sînt organizate la nivel local, le vom descrie doar în linii generale. Informații mai amănunțite pot fi obținute de la sponsor sau de la o persoană informată.

- *Serviciul de îngrijire a sănătății (Health care).* Cetățenii americani se bucură de o gamă largă de servicii de îngrijire a sănătății, care pot fi însă și foarte costisitoare. Această secțiune descrie tipul de servicii și felul cum se acordă ele, precum și căile lor obișnuite de finanțare.

- *Guvern și lege.* O scurtă introducere în sistemul politic american descrie organizarea guvernului federal, organizarea tipică a guvernelor locale și a statelor federale, precum și libertățile și legile din Statele Unite.

1. SERVICIILE SOCIALE

În cele mai multe localități se oferă o gamă largă de servicii sociale. Ele sînt acordate de agențiile de pe lângă guvernele federal, al statului sau local, ori de către agenții filantropice particulare. Denumirile sub care activează agențiile diferă și adesea numele nu descriu tipul de serviciu oferit. Va

trebui să rețineți numele și sediul câtorva asociații din localitatea dumneavoastră. Sponsorii sau reprezentanții agențiilor de stabilire în S.U.A. pot să vă ajute să vă familiarizați cu acestea. În cartea de telefon puteți găsi, la rubricile «Asociații», «Organizații de caritate» sau «Agenții guvernamentale», liste și nume ale agențiilor de servicii sociale locale.

În S.U.A. se așteaptă de la toate persoanele apte de muncă să își întrețină singure familiile.

Cele ce urmează *nu* sînt o descriere a modului de organizare a serviciilor oferite de comunitate, ci o descriere a serviciilor și programelor oferite în general.

Pentru cazurile de incapacitate totală de muncă sau temporară, sau pentru cei care au șanse minime de a-și găsi un loc de muncă, există două programe de ajutorare.

a. Programe de asigurare a venitului minim

1. *Asigurarea socială (Social Security)*. Acesta este un program de asigurare a pensiei inițiat de guvernul federal și de care pot beneficia aproape toate persoanele încadrate în câmpul muncii. Atît patronii cît și angajații plătesc impozite guvernului. Cu puține excepții, toate persoanele active sînt obligate să plătească impozite pentru fondul Asigurărilor sociale. Toți cei care îndeplinesc condițiile acestui program se pot pensiona la vîrsta de 65 de ani și pot beneficia de plata pensiei de la Asigurarea socială. Pensionarea se poate face și la vîrsta de 62 de ani, dar alocația de pensie este mai redusă. Mărimea pensiilor variază în funcție de salarii și de vechimea în muncă. Pe lîngă Asigurarea socială mai există și alte programe de asigurare a pensiei. Unele organizații oferă programe angajaților cu vechime mare în muncă.

2. *Alocația de șomaj*. O mare parte a locurilor de muncă sînt asigurate de programul de alocații de șomaj existent în toate statele federale și finanțat prin contribuții fiscale ale patronilor. Angajatul care a depus o muncă retribuită pe o perioadă de timp dată (de obicei, minimum șase luni), și care, din motive independente de voința sa, își pierde locul de muncă, are dreptul, de regulă, la o alocație de șomaj de mai multe luni. Persoanele care beneficiază de alocația de șomaj trebuie să fie înregistrate la Biroul brațelor de muncă în vederea căutării unui nou loc de muncă, sînt obligate să accepte un loc de muncă corespunzător profesiei și trebuie să se prezinte la intervale regulate la sediul acestui birou.

3. *Alocația de invaliditate de muncă.* Statele federale au programe de alocații de invaliditate de muncă, finanțate din impozite plătite de către patroni. Acestea asigură angajaților incapabili de muncă în urma unui accident preluarea costurilor tratamentului medical și prelungirea salarizării pe perioada incapacității de muncă.

4. *Programe speciale de alocații directe (în numerar) pentru persoanele fără venit sau cu un venit foarte scăzut.* Majoritatea persoanelor active din S.U.A. își asigură venitul din salarii sau retribuții ale unei munci independente. Aceste categorii de persoane pot beneficia de alocații de pensie, de șomaj sau de invaliditate de muncă.

Pentru persoanele incapabile de muncă sau care nu mai au dreptul la alocația de șomaj există programe speciale de ajutorare. Aceste programe, administrate de guvernele locale sau ale statelor federale, diferă în funcție de categoriile și mărimea beneficiilor acordate persoanelor individuale sau familiilor. Deși aceste alocații în numerar sînt acordate persoanelor în vîrstă, persoanelor cu un grad înaintat de invaliditate, persoanelor necăsătorite cu copii mici, celor care nu dispun, temporar, de mijloace financiare sau celor incapabile de muncă, ele *nu* reprezintă o soluție de durată, de recomandat celor care trăiesc în Statele Unite. Toți cei ce sînt apți de muncă trebuie să încerce să se angajeze pentru a se putea întreține singuri.

5. *Asigurarea suplimentară a venitului minim (Supplementary Security Income, SSI).* Acest program al guvernelor federale se adresează persoanelor care au depășit vîrsta de 65 de ani sau persoanelor cu un grad înaintat de invaliditate. El reprezintă o formă de ajutor, care se acordă în același mod în toate statele federale.

Cererile pentru ajutoare trebuie depuse la birourile locale ale Administrației asigurărilor sociale federale, adică la aceleași birouri care vă eliberează cartea de asigurare socială (Social Security card).

b. Alte programe pentru persoanele cu venituri foarte mici

Programele de caritate, cum ar fi cartelele de alimente sau preluarea parțială a costurilor consumului de energie (încălzire, curent electric), sînt aceleași pe întreg teritoriul Statelor Unite. Aceste programe pot fi de un mare ajutor refugiaților, mai ales în primul an după venirea în S.U.A., cînd încep să lucreze și primesc salarii modeste.

1. *Cartele de alimente (Food Stamps)*. Acest program federal vine în ajutorul persoanelor cu venituri mici, în scopul asigurării unei nutriții adecvate. Solicitanții trebuie să facă dovada periodică a venitului. În funcție de venit și de numărul membrilor de familie, solicitanții primesc un anumit număr de cartele destinate în exclusivitate cumpărării de alimente. Produsele «nealimentare», cum ar fi băuturile și țigările, nu pot fi cumpărate cu aceste cartele. Cartelele de alimente sînt acceptate în majoritatea supermagazinelor.

2. *Programul de acordare de suplimente pentru acoperirea costurilor consumului de energie (Energy Assistance, HEAP)*. Acesta este un program federal ale cărui fonduri sînt administrate de guvernele locale sau ale statelor, în scopul ajutorării persoanelor cu venituri mici, care nu pot achita costurile consumului de energie electrică și căldură.

2. SERVICIUL DE ÎNGRIJIRE A SĂNĂȚĂȚII

Sistemul acordării serviciilor medicale în Statele Unite este complex și extrem de specializat. Acordarea serviciilor medicale revine cu precădere sectorului particular și este, în general, foarte costisitoare. Sponsorii și rudele sînt în măsură să vă ajute în a înțelege mai bine sistem respectiv. Această secțiune descrie o serie de modalități de asigurare a asistenței medicale în S.U.A.

a. *Serviciile publice de asistență medicală*

O serie de servicii medicale sînt preluate de către guvernul local sau al statului respectiv. Sarcina primordială a guvernului local este protejarea sănătății membrilor comunității. În fiecare comunitate există în mod normal un oficiu al sănătății publice. Una din modalitățile la care recurg aceste oficii este controlul răspîndirii bolilor contagioase și asigurarea efectuării vaccinărilor preventive. Oficiile respective asigură și controale de prevenire a tuberculozei (TB) și al bolilor venerice (VD), precum și acordarea eventualului tratament. Serviciile de control și tratament al bolilor contagioase sînt, în general, gratuite pentru a fi accesibile tuturor.

Oficiile de sănătate publică reglementează condițiile de igienă și control ale apei potabile, ale alimentelor în restaurante, precum și răspîndirea bolilor la animale și sînt, în general, responsabile pentru protejarea membrilor comunității împotriva epidemiilor.

b. Cabinetele particulare

Persoanele bolnave care doresc un control medical se pot adresa unor *medici particulari*, cel mai adesea medici de specialitate. Un examen medical general se face de obicei la un medic generalist («general practitioner») sau la un internist. În cazul unei fracturi însă, va trebui să vă adresați unui medic ortoped. Pentru probleme de boală curente este bine să consultați același medic generalist.

Onorariile medicilor particulari sînt, de regulă, mai ridicate decît cele ale medicilor dintr-o clinică publică. Achitarea consultației se face la fiecare vizită. Se obișnuiește ca vizita să se fixeze dinainte, iar în cazul în care data și ora fixată nu pot fi respectate, vizita trebuie contramandată telefonic. În caz contrar este posibil să fiți obligat să plătiți, totuși, costul vizitei.

c. Clinicile

Clinicile sînt instituții în care, de obicei, sînt concentrate mai multe servicii medicale. Unele clinici sînt subvenționate de către persoane particulare, iar altele de guvernele locale sau de organizații de caritate. În continuare vă vom descrie, pe scurt, cîteva tipuri de clinici pe care le veți întîlni, cu siguranță, în localitatea în care vă veți stabili.

1. *Clinicile particulare.* Personalul clinicilor particulare este, de obicei, format din medici de diferite specialități. Ca și cabinetele particulare, aceste clinici sînt relativ scumpe, iar data consultațiilor trebuie stabilită dinainte. Clinicile au avantajul de a asigura serviciu medical permanent.

2. *Clinicile locale.* În unele localități există clinici subvenționate, parțial sau total, din fonduri ale guvernului sau ale organizațiilor de caritate. Taxele medicale se stabilesc în funcție de posibilitățile financiare ale pacientului. Personalul este format dintr-un grup de medici specialiști. Se poate întîmpla ca la fiecare vizită să fiți consultat de un alt medic. Aceste clinici își organizează serviciile în funcție de necesitățile localității respective: la unele clinici se cere fixarea în prealabil a datei vizitei, la altele pacienții sînt consultați în ordinea sosirii. Clinicile locale sînt adesea foarte aglomerate, ceea ce înseamnă că uneori se așteaptă foarte mult.

3. *Policlinicile (Hospital Outpatient Clinics).* Aceste clinici funcționează pe lângă spitale, după modelul clinicilor particulare sau locale. Spitalele care pregătesc studenți în medicină au de obicei o policlinică a cărei personal este format din studenți și profesori.

4. *Organizații pentru menținerea sănătății.* Acestea funcționează după modelul unei clinici mari cu mai mulți medici specialiști și uneori, cu înlesnirile pe care le oferă un spital. Persoanele care doresc să «devină membri» semnează un contract în care se stabilesc tipurile de servicii oferite, precum și contribuția lunară a pacientului. Serviciile acoperă toate tratamentele medicale curente și în mare parte, asistența chirurgicală și spitalizarea. Taxa lunară acoperă doar serviciile acordate de clinicile organizației. Accentul se pune pe tratamentul preventiv. De aceea, controlul medical periodic este nu numai în curaj, ci și inclus în taxa lunară.

d. Spitalele

În majoritatea localităților americane, chiar și în cele rurale, există spitale.

Cu excepția cazurilor de urgență, pacienții se adresează unui spital la recomandarea unui medic sau a unei clinici. Asistența medicală într-un spital este orientată spre tratarea unor probleme specifice. În spital sînt tratați pacienți al căror diagnostic nu permite un tratament ambulatoriu, ci impune o asistență medicală permanentă.

Deoarece costurile de spitalizare sînt foarte ridicate, majoritatea spitalelor se informează, înainte de a interna un pacient, dacă acesta este asigurat medical sau poate plăti serviciile medicale. De regulă însă, există în fiecare localitate, cel puțin un spital care acceptă pacienți cu mijloace financiare modeste sau care nu pot să plătească imediat.

e. Serviciile medicale de urgență

În cazuri de urgență, fiecare localitate dispune de servicii corespunzătoare. De exemplu, dacă în timpul efectuării cumpărăturilor vă accidentați, poliția vă va transporta la serviciul de urgență al unui spital.

Aceste servicii diferă de la o localitate la alta. În momentul stabilirii într-o localitate, este de recomandat să vă informați la sponsor sau la reprezentantul agenției pentru stabilirea în S.U.A. asupra serviciilor existente.

1. *Sălile de urgență ale spitalelor.* Sălile de urgență au de obicei orar permanent. În cazuri grave (boală, accident), este recomandabil ca bolnavii să fie transportați direct la aceste săli de urgență. Deoarece nu toate spitalele dispun de asemenea săli, este bine ca în prealabil să vă informați telefonic.

2. *Asistenții medicali (Paramedics)*. Unele localități dispun de unități de personal medical auxiliar care se deplasează la domiciliu și acordă primul ajutor. La nevoie, asistenții pot dispune ca bolnavul să fie spitalizat. Deși ei nu sînt medici, sînt bine instruiți în acordarea primului ajutor. Prin faptul că se pot deplasa rapid la domiciliu sau la locul accidentului, ei pot salva multe vieți omenești în situații deosebit de critice. Numerele de telefon ale serviciilor de urgență, ale poliției sau ale asistenților medicali (de obicei 911 sau 0) trebuie ținute la îndemîină (îngă telefon) și pot fi chemate zi și noapte. La telefon trebuie date informații ca: nume, adresă și o scurtă descriere a simptomelor (de exemplu, «mă sufoc»). În unele localități se percep taxe pentru aceste servicii.

3. *Salvarea*. În majoritatea localităților există servicii ale salvării. Acestea sînt, de obicei, servicii particulare și percep taxe. Plata se face, de regulă, după prestarea serviciului. Serviciile salvării au un număr de telefon special și pot fi chemate zi și noapte. La telefon trebuie date aceleași informații ca și în cazul asistenților medicali.

4. *Centrul de control al substanțelor toxice (Poison Control Center)*. În unele regiuni ale Statelor Unite există un număr special de telefon pentru cazurile de intoxicare. Dacă substanța sau cutia din care provine aceasta pot fi descrise, centrul vă poate da pe loc instrucțiuni asupra modului cum trebuie procedat.

f. Medicii stomatologi

Modul de organizare și funcționare a cabinetelor particulare sau a clinicilor de stomatologie este similar cu cel al serviciilor medicale. Acestea sînt de regulă servicii particulare. Data consultațiilor trebuie fixată dinainte. Policlinicile de pe îngă școlile de stomatologie oferă tratamente la prețuri mai accesibile.

g. Plata serviciilor medicale și stomatologice

Costurile acestor servicii diferă de la o localitate la alta. Chiar dacă nu apeleți la ele în fiecare lună, este recomandabil să economisiți lunar în acest scop. Majoritatea serviciilor medicale în Statele Unite, atît cele particulare cît și cele publice, nu sînt gratuite. Taxele percepute trebuie să acopere onorariul medicilor și al surorilor, costul medicamentelor și al aparaturii medicale, precum și spațiul unde se efectuează tratamentul. Deoarece guvernul nu acordă subvenții în acest scop, taxele trebuie să acopere toate costurile și să aducă și un profit.

Pentru a putea face față costurilor ridicate ale serviciilor medicale, majoritatea americanilor încheie o asigurare care, în schimbul unei sume lunare, preia în totalitate sau în parte costurile unui eventual tratament medical sau stomatologic.

Asigurarea medicală poate fi plătită de patronul sau de firma la care lucrați, ori poate fi încheiată pe cont propriu și include, de obicei, și pe membrii familiei. *Este important să cunoașteți foarte bine condițiile asigurării. De regulă, pacientul este acela care preia la început o parte a costurilor medicale, iar compania de asigurări achită restul.* Compania nu preia costurile pentru toate cazurile medicale și este bine să vă informați asupra condițiilor.

Plata tratamentului medical poate fi făcută și în numerar. În cazul unor boli grave economiile pacientului se pot epuiza foarte repede. Unii medici sau unele spitale pretind plata în numerar, chiar și în cazul în care pacientul este asigurat. La efectuarea plății pacientului i se va elibera o chitanță («claim» sau «bill») care trebuie prezentată companiei de asigurări în vederea returnării banilor.

Deși serviciile medicale și stomatologice în S.U.A. sînt scumpe, există posibilități de a face față costurilor ridicate. Există medici și personal calificat care vă pot ajuta în caz de urgență, chiar dacă, de exemplu, vi s-a îmbolnăvit copilul în timpul nopții. Nu uitați în aceste situații să apelați la serviciul poliției sau să chemați numărul de telefon al serviciului de urgență local.

3. SISTEMUL DE GUVERNĂMÎNT ȘI SISTEMUL JURIDIC

Statele Unite ale Americii sînt o țară a contrastelor. Din punct de vedere geografic, ea se întinde pe o suprafață imensă și dispune de o diversitate culturală și rasială extraordinară. De la început, Statele Unite au fost o țară a diferitelor rase și culturi. În ultimele decenii, frământările politice și economice din multe părți ale lumii au determinat pe tot mai mulți oameni să caute refugiu în această țară, ceea ce a sporit și mai mult amestecul de rase și culturi diferite. Cel care intenționează să se stabilească în S.U.A. trebuie să știe că va trăi și va munci într-o societate multirasială și multiculturală. Întinderea geografică și varietatea culturală influențează în mod direct structurile sociale, politice și economice ale țării.

Statele Unite ale Americii sînt alcătuite din 50 de state federale, cărora li se alătură Districtul Columbia, cunoscut sub numele de Washington, D.C. Distanța de la o coastă la alta depășește 3.000 de mile terestre (1 milă = 1,6 km), iar distanța de la nord la sud este de circa 1.600 de mile. Pe această suprafață uriașă veți întîlni, prin urmare, orice fel de formă de relief sau de climă și o varietate de oameni.

Viața în orașele americane oferă un spectru larg de stiluri de viață și medii culturale, dar tocmai din acest motiv se cere o strictă respectare a legilor și un înalt grad de toleranță în înțelegerea diferitelor rase și grupări etnice.

a. Structura politică a Statelor Unite

Această secțiune încearcă să vă ofere o privire de ansamblu a structurii și modului de funcționare a guvernului Statelor Unite. Ar fi mult prea dificil să vă oferim aici o descriere mai amănunțită. După sosirea dumneavoastră în Statele Unite va trebui să vă familiarizați singuri cu sistemul politic american.

S.U.A. este o republică federală, întemeiată în 1789 și are la bază o Constituție scrisă, care reprezintă legea supremă a țării. Constituția împarte puterea politică la cele trei organe ale guvernului: - executiv, legislativ și judiciar - și fiecare dintre aceste organe este reprezentat la cele trei niveluri de guvernare: federal, al statului și local.

La nivel federal. Președintele, împreună cu Cabinetul (de miniștri), constituie organul executiv; Congresul, compus din Senat și Camera Reprezentanților, reprezintă organul legislativ; Curtea Supremă, împreună cu Curțile federale subordonate, constituie organul juridic. Guvernul federal stabilește liniile politicii externe, ale apărării naționale, politica fiscală, precum și liniile generale ale politicii interne în domeniul agriculturii, economiei, muncii și comerțului.

La nivelul statelor federale, Guvernatorul reprezintă puterea executivă, iar Adunarea legislativă și Curtea Supremă a statului federal, împreună cu tribunalele subordonate, reprezintă celelalte două puteri. Printre problemele care intră în competența statului federal se numără legile privitoare la educație, legile privitoare la comercializarea băuturilor alcoolice și legile fiscale ale statului respectiv.

La *nivel local*, Primarul (sau un organ executiv al comitatului) reprezintă de obicei, puterea executivă; Consiliul orașenesc (sau al comitatului) este organul legislativ; Curtea orașului (sau a comitatului) reprezintă puterea juridică. Printre problemele care intră în competența organelor locale se numără organizarea poliției și a pompierilor, verificarea igienei publice, etc.

La toate cele trei niveluri ale guvernului, puterea este împărțită pentru a evita abuzurile. Această împărțire a puterii este adesea socotită ca un sistem de control și echilibru. De exemplu, Președintele S.U.A. are dreptul de veto asupra legilor adoptate în Congres, iar Congresul are puterea de a anula veto-ul Președintelui, în caz că două treimi ale membrilor Congresului votează împotriva Președintelui.

b. Partidele politice și alegerile

În Statele Unite ale Americii există o multitudine de partide politice, practic însă două partide tind să domine scena politică americană: partidul democrat și partidul republican. Alegerile au loc la toate cele trei niveluri ale guvernului și pentru toate posturile politice, cu excepția membrilor Curții Supreme și ai Curților federale, care sînt numiți de către Președinte. În anumite cazuri, numirile în post trebuie confirmate de către Senat.

c. Libertate și lege

Ca refugiat stabilit în Statele Unite vă bucurați de o serie de drepturi fundamentale, ca orice cetățean al Statelor Unite, cum ar fi egalitatea în fața legii. Primele zece amendamente la Constituția Statelor Unite, cunoscute sub numele de «Declarația drepturilor omului» («Bill of Rights») au intrat în vigoare în anul 1791. Printre libertățile civice garantate de aceasta se numără:

- libertatea de exprimare
- libertatea presei
- libertatea religioasă
- dreptul de întrunire
- protecția împotriva controlului și confiscării abuzive a proprietății.

Legile adoptate la nivel federal, al statului sau la nivel local, sînt destinate protejării acestor drepturi fundamentale.

d. Sistemul legislativ al Statelor Unite

Legile adoptate în Statele Unite ale Americii au scopul *de a proteja drepturile individuale*. Orice persoană, indiferent de influența, averea, sau puterea deținută, poate fi supusă unui proces și pedepsită conform legii, în cazul comiterii unei infracțiuni. Este deosebit de important, așadar, a cunoaște foarte bine drepturile legale și responsabilitățile individuale. Ignoranța sau scuza necunoașterii unei anumite legi *nu* vă scutesc de urmărirea penală în cazul în călcării legii.

1. *Legile federale*. Legile federale se aplică tuturor persoanelor care trăiesc în Statele Unite ale Americii. De exemplu, legile federale privind angajarea în câmpul muncii interzic discriminarea la angajare sau concediere pe motive de rasă, sex, origine națională sau convingere religioasă.

2. *Legile statelor federale*. Acestea se aplică doar în statul respectiv și diferă de la un stat la altul. De exemplu, în unele state legea cere ca automobilele să fie inspectate o dată sau chiar de două ori pe an, pe când în altele numai la cumpărare sau vânzare. Legile privitoare la conducerea autovehiculelor diferă și ele de la stat la stat. În unele state se poate obține permisul de conducere la vârsta de 16 ani, în altele de abia la 18 ani. Multe state permit consumul de băuturi alcoolice la vârsta de 18 ani, altele numai la vârsta de 21 de ani.

3. *Legile locale*. Legile locale se aplică numai într-un oraș sau comitat (county). De exemplu, legile de sistematizare stabilesc în ce parte a orașului sau comitatului este permisă construcția de clădiri de locuit și în ce parte cea pentru scopuri economice sau comerciale.

e. Asistența legală

În Statele Unite, persoanele acuzate de comiterea unei crime sînt considerate nevinovate pînă la dovedirea vinovăției. Fiecare are dreptul la un avocat care să-l reprezinte în fața tribunalului. În cazul în care acuzatul nu poate plăti un avocat particular, tribunalul trebuie să-i asigure un avocat din oficiu. În cazul în care nu se cunosc detalii de procedură juridică se poate lua contactul cu Societatea de ajutor legal (Legal Aid Society) din orașul respectiv sau dintr-un oraș mare din apropiere.

f. Aplicarea legii și siguranța populației

Aplicarea legii și siguranța populației intră în responsabilitatea poliției. Aceasta acordă de asemenea ajutor și în alte situații, cum ar fi indicarea direcției persoanelor care s-au rătăcit sau transportul bolnavilor la spital în caz de urgență.

În ciuda faptului că criminalitatea și violența sînt fapte curente în Statele Unite, rata criminalității diferă de la o zonă geografică la alta. Indiferent unde locuiți, trebuie să luați măsuri de precauție elementare: să încuiați locuința și mașina, să nu purtați niciodată asupra deumneavoastră sume mari de bani, să știți ce cartiere trebuie evitate noaptea. Cînd aveți nevoie de ajutor, nu ezitați să chemați poliția. Numărul de telefon, în caz de urgență, este în majoritatea orașelor 911, iar convorbirea e gratuită, atît la telefoanele publice cît și particulare.

În cazul în care nu cunoașteți numărul de telefon local al poliției, formați «0», iar operatorul de la centrala telefonică vă va da imediat legătura. Dacă nu vorbiți englezește, este suficient să spuneți «Help» («Ajutor!») sau «Emergency» («Caz de urgență!») și să nu puneți receptorul în furcă. Aceasta indică poliției locul unde vă aflați.

4. RELIGIA ÎN AMERICA

Religia a jucat întotdeauna un loc important în viața americană. Opt din cele treisprezece colonii inițiale au fost întemeiate în parte de către cei care fugeau de persecuția religioasă din Europa. Înainte de Revoluția americană, fiecare colonie și-a creat propriul sistem de legi, social și religios. Urmînd modelul european, unele state au adoptat legi care favorizau una sau mai multe religii. Odată cu Revoluția s-a ajuns la unificarea coloniilor într-o nouă națiune și la adoptarea Constituției federale. Primele zece amendamente la Constituție, cunoscute sub numele de «Bill of Rights» și adoptate în anul 1791, garantau americanilor libertatea religioasă și au pus bazele separării bisericii de stat. Documentul preciza: «Congresul nu are dreptul de a adopta legi referitoare la o instituție religioasă sau care să interzică libera exercitare a acesteia».

În anul 1947, Curtea Supremă, printr-o decizie de o importanță crucială, în litigiul Evans contra Board of Education (Ministerul învățămîntului), a dat o interpretare mai cuprinzătoare a sensului practic al Primului Amendament:

Clauza la Primul Amendament referitoare la instituțiile religioase afirmă în esență că: «Se interzice, atât statului, cât și Guvernului federal, fondarea unei biserici. Se interzice adoptarea de legi care să sprijine o religie, care să sprijine toate religiile, sau care să favorizeze o religie față de altă religie. Se interzice forțarea sau influențarea unei persoane de a adera la o religie sau de a rămîne în afara acesteia împotriva voinței sale, de a profesa o credință sau de a o respinge. Nimeni nu poate fi pedepsit pe motivul că nutrește sau profesază convingeri religioase, sau pentru că frecventează sau nu frecventează o biserică. Se interzice perceperea de taxe de orice mărime, fie ele mari sau mici, care să vină în sprijinul activității sau instituțiilor religioase, indiferent de denumirea lor și indiferent de forma pe care lo adoptă în scopul răspîndirii și practicării unei religii. Se interzice, atât statului, cât și Guvernului federal, amestecul, în mod deschis sau în secret, în problemele unor organizații sau grupuri religioase, precum și situație reciprocă. În cuvintele lui Jefferson, clauza împotriva amestecului statului în problemele bisericii avea intenția de a ridica «Un zid de separare între biserică și stat»

Aceasta nu înseamnă însă că guvernul și biserica se află pe poziții antagoniste. Deși biserica și statul au sfere de responsabilitate diferite, ele cooperează în activități de interes comun, spre binele societății.

a. Rolul religiei în viața americană

În zilele de astăzi, religia are o importanță crucială pentru americani; majoritatea lor aparțin unei confesiuni. O statistică din anul 1980 asupra apartenenței religioase prezintă următoarea situație:

Protestanți:	55%
(baptiști - 26%, metodiști - 9%, luterani - 6%, prezbiterieni - 5%, episcopali - 3%, alții - 6%)	
Romano-catolici:	30%
Credință mozaică:	3%
Alte confesiuni:	5%
Atei și care nu aparțin nici unei confesiuni:	7%

Cea mai mare parte a populației americane aparține celor două mari religii creștine: protestantă și catolică.

Religia mozaică se situează pe locul al treilea ca răspândire în Statele Unite. Prin cele 6 milioane de membri ai săi, comunitatea evreiască este cea mai numeroasă din lume. Celor 3 ramuri ale acesteia, - conservatoare-42%, ortodoxă-28% și reformată-30% - le stau la dispoziție 4.000 de sinagogi-pe întreg teritoriul S.U.A.

Un număr redus de musulmani au început să migreze spre America la jumătatea secolului XIX-lea. Marea majoritate însă au migrat în ultimii ani, așa încât astăzi numărul lor se ridică la 400.000.

Până de curînd, japonezii din California și Insulele Havai constituiau principalele comunități budiste din Statele Unite. Prin afluxul mare de refugiați din Asia de sud-est, în ultimul deceniu, aceste comunități au crescut ca număr și s-au răspîndit pe întreg teritoriul Statelor Unite. De asemenea, în multe regiuni din S.U.A. există comunități hinduse alcătuite din imigranți din India. Temple Bahai au fost ridicate în aproape toate orașele mari de pe teritoriul Statelor Unite.

b. Rolul de sponsor al bisericii

Există un domeniu în care guvernul colaborează de multă vreme cu biserica: în procesul de stabilire a refugiaților în S.U.A. Guvernul Statelor Unite autorizează intrarea refugiaților în S.U.A., dar lasă pe seama agențiilor voluntare ajutorarea refugiaților, subvenționînd parțial efortul acestor agenții. Multe agenții voluntare de ajutorare a refugiaților sînt afiliate bisericii și își bazează activitățile pe convingeri religioase, cum ar fi datoria de a-i ajuta pe noii veniți să se stabilească și să se integreze în noua societate. Datorită acestei colaborări dintre guvern și agențiile voluntare, milioane de refugiați s-au stabilit în Statele Unite și au avut dat șansa de a începe o viață nouă.

Indiferent de afilierea religioasă a agenției care vă girează, de biserica, sinagoga sau persoana care vă dă ajutor, trebuie să vă simțiți liber de a practica propria religie. Cei care vă asistă în procesul restabilirii vă vor ajuta cu plăcere să luați contact cu persoane de aceeași confesiune.

B. CONCLUZIE

Capitolul de față s-a ocupat de probleme complexe referitoare la serviciile, protecția și responsabilitățile refugiaților în Statele Unite. În fața legii, refugiații se bucură de aceleași libertăți și protecții ca orice cetățean

american, cu excepția dreptului de vot și cu obligația de a respecta unele reglementări specifice statutului de refugiat, cum ar fi călătoriile în afara S.U.A. și intrarea în forțele armate ale S.U.A. Pe de altă parte, se așteaptă ca refugiații să preia cât mai curînd posibil responsabilitatea asigurării proprii lor existențe, în primul rînd prin muncă și educație.

Sistemul politic al Statelor Unite este complicat și există chiar foarte mulți americani care nu îl înțeleg în întregime. Refugiații care se vor familiariza mai bine cu acest sistem, - mai ales cei care doresc cetățenia americană-, vor înțelege mai profund modul în care îi afectează legile și politica americană.

CAPITOLUL VI

SFATURI PRACTICE

A. AȘTAREA DIRECȚIEI SAU CEREREA DE AJUTOR

Dacă v-ați rătăcit sau doriți să aflați în ce direcție va trebui să vă îndreptați, nu ezitați să cereți ajutor trecătorilor de pe stradă, la stațiile de benzină sau în magazine. În caz de urgență, opriți o mașină a poliției sau rugați pe cineva să telefoneze poliției.

B. DOCUMENTELE DE IDENTITATE

Trebuie să aveți în permanență la dumneavoastră o copie a Formularului I-94, precum și numele, adresa și numărul de telefon al agenției voluntare care vă asistă, iar dacă nu vorbiți limba engleză, adresa proprie sau adresa persoanei pe care intenționați să o vizitați.

C. AUTOMOBILUL PROPRIETATE PERSONALĂ

La sosirea în Statele Unite veți observa foarte curînd că automobilul este cel mai popular mijloc de transport. Cumpărarea unui automobil proprietate personală presupune un efort financiar mai important, la care este *esențial* să adăugați taxele de asigurare. Este interzis să conduceți fără permis de conducere și fără asigurare.

D. INFORMAȚIILE TELEFONICE

În cazul în care aveți nevoie de un număr de telefon, numărul informațiilor telefonice locale este 411. Pentru informații în afara localității dumneavoastră, formați numărul 1- (prefixul localității respective)- 555-1212. Înainte de a avea propriul telefon, va trebui să vă familiarizați cu telefoanele publice din apropiere și să aveți întotdeauna la îndemîină numerele de telefon pentru cazuri de urgență.

E. ALCOOLUL

Deși consumarea de băuturi alcoolice este obișnuită în Statele Unite, există foarte multe legi care reglează comercializarea și consumul lor. Legile variază de la o localitate la alta, fiind uneori chiar foarte stricte. Pe tot teritoriul Statelor Unite a conduce sub influența băuturilor alcoolice constituie un delict major, pedepsit cu închisoare, amenzi și/sau retragerea permisului de conducere. Limita de vârstă sub care consumul și vânzarea de băuturi alcoolice sînt interzise variază între 18, 20, și 21 de ani, de la o localitate la alta. Nu este un act de impolitețe să refuzați băuturi alcoolice.

F. POLITETEȚA

Americanii tind să fie foarte neceremonioși. În situații obișnuite ei se adresează cu numele mic (prenumele). În situații oficiale, se folosesc cel mai adesea numele de familie, mai ales în cazul în care s-au efectuat prezentările de rigoare. Foarte mulți superiori sau colegi de muncă preferă să fie chemați pe numele mic. Titlurile, cum ar fi «doctor», sînt rezervate, în general, pentru ocazii oficiale. Zîmbetul este foarte important și este uzual atât în relațiile cu prietenii, cît și cu persoanele necunoscute.

G. SFERA PRIVATĂ

Americanii pun preț deosebit pe respectarea sferei private, cu toată lipsa de formalism a stilului lor de viață. Este neobișnuit să faci o vizită fără a fi telefonat în prealabil sau fără a fi fost invitat.

Chestiunile de ordin financiar sînt considerate ca aparținînd sferei private. Se consideră neopoliticos să întrebîți pe cineva cît câștigă sau cît a plătit pentru cumpărarea unei case, a unui automobil, etc.

H. PUNCTUALITATEA

Timpul este foarte prețios în Statele Unite. Americanii încearcă să fie cît mai punctuali și așteaptă și de la ceilalți a fi așa lucru. A fixa și a respecta o întîlnire este la fel de necesar în viața particulară, cît și în cea publică. În cazul în care nu ați stabilit dinainte o întîlnire, este posibil ca mergînd la un birou să nu fiți primit, iar dacă se întîmplă să întîrziați mai mult de 15 minute trebuie neapărat să telefonați și să explicați motivul întîrzierii.

I. FUMATUL

Foarte mulți americani sînt nefumători și așteaptă de la ceilalți să renunțe la fumat în vizită sau la locul de muncă. Există, de asemenea, restaurante sau locuri publice, cum ar fi mijloacele de transport în comun, în care fumatul este interzis sau restrîns la compartimente speciale.

J. IGIENA CORPORALĂ

Majoritatea americanilor fac zilnic baie sau duș, își curăță dinții de cel puțin două ori pe zi, își spală părul cu șampon și îmbrăcămintea foarte des. Comerțul oferă o varietate impresionantă de deodoranți, apă de gură și pastă de dinți, șampon, detergenți, *special* destinate acestor operații.

K. BACȘIȘUL

Este uzual să se dea unui chelner în restaurant sau unui șofer de taxi un bacșiș de 15% din nota de plată. Informații referitoare la aceste situații veți putea primi de la sponsorul dumneavoastră. *Nu* se obișnuiește să se dea bani sau bacșiș unui polițist sau unei persoane oficiale, în semn de mulțumire pentru acordarea unor servicii.

L. SISTEMUL NUMERIC

Cifra «unu» se scrie în S.U.A. ca o linie verticală: «1», nu « 1 ».

Cifra «șapte» nu are, de obicei, bara transversală: «7», nu « 7 ».

Sutele se separă prin virgulă, nu prin punct: 5,600, nu 5.600.

Fracțiile decimale se despart prin punct și nu prin virgulă: 9.85, nu 9,85.

M. SISTEMUL MONETAR

Unitatea de bază este dolarul. Un penny (un cent) este cea mai mică unitate monetară. 100 cenți reprezintă un dolar. Iată câteva dintre cele mai uzuale unități monetare în S.U.A.:

1. Monede

Penny (1 cent)-- 1c sau \$.01
Nickel (5 cents)-- 5c sau \$.05
Dime (10 cents)-- 10c sau \$.10
Quarter (25 cents)-- 25c sau \$.25
Half-dollar (50 cents)-- 50c sau \$.50
One dollar (100 cents)-- \$1.00

2. Bancnote

One dollar	(\$1.00)
Two dollars	(\$2.00)
Five dollars	(\$5.00)
Ten dollars	(\$10.00)
Twenty dollars	(\$20.00)
Fifty dollars	(\$50.00)
One hundred dollars	(\$100.00)

În combinație, pentru 2 dolari și 30 cenți se scrie \$2.30.

N. MĂSURI ȘI GREUTĂȚI

1. Măsurile lineare

1 mile = 1,760 yards = 5,280 feet = 1.609 kilometers
1 yard = 3 feet = 91.44 centimeters
1 foot = 12 inches = 30.48 centimeters
1 inch = 2.54 centimeters

2. Unități de măsură a suprafeței

1 square mile = 640 (American) acres = 258.999 hectares
1 acre = 43.6 square feet = 4.3 square yards = 0.405 hectares
1 square yard = 9 square feet = 0.836 square meters

Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite/Capitolul VI

1 square foot = 144 square inches = 929 square centimeters

1 square inch = 6.45 square centimeters

3. Unități de măsură a greutateii

1 ton = 1.016 metric tons

1 pound = 16 ounces = 453.592 grams

1 ounce = 28.350 grams

4. Unități de măsură a lichidelor

1 gallon = 4 quarts = 8 pints = 3.785 liters

1 quart = 2 pints = 0.946 liters

1 cup = 0.285 liters

CAPITOLUL VII

SĂRBĂTORILE OFICIALE ȘI RELIGIOASE ÎN STATELE UNITE

NEW YEAR'S DAY, JANUARY 1 (Ziua Anului Nou, 1 ianuarie). Sărbătoare legală în toate statele.

MARTIN LUTHER KING'S BIRTHDAY, JANUARY 15 (Ziua de naștere a lui Martin Luther King, 15 ianuarie). Această zi comemorează ziua de naștere a renumitului conducător și apărător al drepturilor civice; sărbătoare națională în toate statele.

LINCOLN'S BIRTHDAY, FEBRUARY 12 (Ziua de naștere a președintelui Lincoln, 12 februarie). Sărbătoare legală în multe state.

VALENTINE'S DAY, FEBRUARY 14 (Ziua Sf. Valentin, 14 februarie). În această zi se împart bomboane, flori și alte daruri, ca semn de afecțiune.

WASHINGTON'S BIRTHDAY (Ziua de naștere a președintelui Washington). A treia luni din luna februarie, în onoarea fondatorului și a primului președinte al Statelor Unite ale Americii. Sărbătoare legală în aproape toate statele.

ASH WEDNESDAY (Miercurea cenușei). Prima zi de post (catolic), în general în februarie sau martie.

ST. PATRICK'S DAY, MARCH 17 (Ziua Sf. Patrick, 17 martie). Comemorarea morții sfântului patron al Irlandei.

APRIL FOOL'S DAY, APRIL 1 (Ziua păcălelilor, 1 aprilie). Se sărbătorește la fel ca în Europa.

PALM SUNDAY (Floriile). Duminica dinaintea Paștilor.

GOOD FRIDAY (Vinerea Mare). Vinerea dinainte de Paște.

EASTER SUNDAY (Duminica Paștelui). Ziua în care creștinii din toată lumea sărbătoresc învierea lui Cristos.

Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite/Capitolul VII

PASSOVER, APRIL 5-13.* O sărbătoare evreiască, cunoscută sub numele de Sărbătoarea libertății. Comemorează exodul poporului evreu din Egipt și eliberarea din sclavie.

MOTHER'S DAY (Ziua Mamei). A doua duminică din luna mai.

SHAVUOT, MAY 26-27.* Sărbătoare evreiască. Se sărbătorește ziua în care au fost date cele 10 Porunci și legea mozaică (Tora).

MEMORIAL DAY (Ziua Eroilor). Ultima zi din luna mai, în care se onorează memoria celor căzuți în toate războaiele. Această zi a fost sărbătorită pentru prima oară în timpul Războiului civil.

FLAG DAY, JUNE 14 (Ziua Steagului, 14 iunie). Sărbătoare oficială ținută în mai multe state. Se comemorează adoptarea steagului - Stars and Stripes - (Stele și linii) de către Congresul continental în anul 1777.

FATHER'S DAY (Ziua Tatălui). Se sărbătorește a treia duminică din luna iunie.

INDEPENDENCE DAY, JULY 4 (Ziua Independenței, 4 iulie). Sărbătoare legală în toate statele. La 4 iulie 1776 a fost adoptată Declarația de Independență.

LABOR DAY (Ziua Muncii). Prima luni din septembrie. Această zi onorează muncitorii americani și marchează, în același timp, sfârșitul vacanței de vară. Sărbătoare legală în toate statele.

ROSH HASHANA, SEPTEMBER 16-17.* Anul Nou evreiesc.

YOM KIPPUR, SEPTEMBER 24-25.* Sărbătoare evreiască, celebrată ca zi a ispășirii păcatelor, prin rugăciuni și post.

SUCCOTH, SEPTEMBER 30 - OCTOBER 7.* Sărbătoare evreiască. Ziua recoltei și a tabernaclului. A opta zi a acestei sărbători este cunoscută sub numele de Shemini Atsereth.

*Toate sărbătorile evreiești încep la apusul soarelui din ziua precedentă celebrării și sfârșesc la apusul soarelui din ultima zi a sărbătorii. Datele acestor sărbători se schimbă în fiecare an, căci ele trebuie să corespundă calendarului evreiesc, care diferă de cel uzual în Statele Unite.

Ghid Pentru Stabilirea Românilor în Statele Unite/Capitolul VII

SIMCHAT TORAH, OCTOBER 6.* Sărbătoare evreiască, care celebrează legea mozaică (Tora).

COLUMBUS DAY (Ziua lui Cristofor Columb). A doua luni din octombrie, când se comemorează descoperirea Americii de către Columb, în anul 1492. Sărbătoare legală în multe state.

HALLOWEEN, OCTOBER 31. Zi în care copiii și mulți adulți se măscăcă și colindă de la ușă la ușă și primesc dulciuri. În caz contrar, colindătorii ironizează (și pot chiar necăji) pe cei zgîrciți.

VETERAN'S DAY, NOVEMBER 11 (Ziua Veteranilor, 11 noiembrie). Sărbătoare în onoarea veteranilor forțelor armate ale Statelor Unite ale Americii. Sărbătoare legală în aproape toate statele.

THANKSGIVING DAY (Ziua mulțumirii lui Dumnezeu). În mod general, a patra joi din noiembrie. Este o mare sărbătoare ce exprimă recunoștința americanilor față de Dumnezeu pentru bogățiile pământului. Se pregătește o masă tradițională, cu mâncăruri de curcan, cartofi dulci, porumb și plăcintă de dovleac, la care este invitată toată familia. Tradiția spune că această zi a fost sărbătorită pentru prima oară de primii coloniști. Sărbătoare legală în toate statele.

CHRISTMAS DAY, DECEMBER 25 (Crăciunul, 25 decembrie). Crăciunul este atât o sărbătoare legală, cât și religioasă, prin care creștinii celebrează nașterea lui Cristos. Se sărbătorește în toate statele.

CAPITOLUL VIII

AGENȚIILE VOLUNTARE AMERICANE

Sperăm ca acest ghid să corespundă unei serii de probleme care vă preocupă. Vă dorim o viață lungă și fericită ca cetățeni ai Statelor Unite!

Bun venit și mult noroc!

AMERICAN COUNCIL FOR NATIONALITIES SERVICE - ACNS

AMERICAN FUND FOR CZECHOSLOVAK REFUGEES - AFCR

BUDDHIST COUNCIL FOR REFUGEE RESCUE AND RESETTLEMENT

CHURCH WORLD SERVICE - CWS

HEBREW IMMIGRANT AID SOCIETY - HIAS

IDAHO INTERNATIONAL INSTITUTE

INTERNATIONAL RESCUE COMMITTEE - IRC

IOWA REFUGEE SERVICE CENTER

LUTHERAN IMMIGRATION AND REFUGEE SERVICES - LIRS

MIGRATION AND REFUGEE SERVICES - UNITED STATES CATHOLIC
CONFERENCE - USCC

POLISH-AMERICAN IMMIGRATION AND RELIEF COMMITTEE - PAIRC

PRESIDING BISHOP'S FUND FOR WORLD RELIEF - PBF

TOLSTOY FOUNDATION - TF

UNITED STATES CATHOLIC CONFERENCE - USCC

WORLD RELIEF OF THE NATIONAL ASSOCIATION OF EVANGELICALS -
WR